

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

NYITÓTÉR petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 352.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Vasarnap, december 2.

Mai számunk főbb közleményei:

Rendkívüli közgyűlés az adótörvények miatt.
Felfüggesztett aradmegyei jegyző.
Zselenski és a választójog.
A Ronacher tulajdonosa fogságban.
Aradi katonák karácsonya.
Rózsa Lili férje gondnokság alatt.
A vasárnapi tea-zsur.
A régi és új Bohus-palota.
Az ellopott választói reform.
Elmúlt a háborús veszély.
Apor Elek — szabadlábbon.
Tarkaságok.

A béke ára.

Arad, december 21.

Lezárva még nincsenek az osztrák-magyar-szerb béke írásai. De már, ahogy az üzletekben az év vége előtt szokták, meg lehet csinálni a megközelítő mérleget. Adjuk össze, hogy mibe kerül a nagyobb mérvű fegyveres készültség minden napja; mennyi a veszteség a rendkívüli szolgálatra behívottak elmaradt munkájában; milyen nagy a kár a lezuhant árfolyamoknál; mit okozott a háborútól elvont és a háborútól megriadt tőkék elvonása; mennyinek felel meg a harisnyába rejtett pénzek kamatozatlansága; elmaradt vállalkozások, üzletek vissza nem térülő hasznát becsüljük föl, — és a száz milliók e sirdombjával állítsuk szembe azt a pozitív közvetlen hasznát, amit a mai nemzedékre az jelent, hogy Albánia független fejedelemség lesz és Szerbia nem kap hadi kikötőt az Adrián. A magunk kára mellé hozzávehetjük Szerbiának végső anyagi erőfeszítését, amelylyel egy nehéz háború után újabb háborúra igyekezett legalább is harcra képesnek látszani; néz-

zük meg Oroszország el nem tagadott, nagy arányú mozgósításának költségeit és a pusztítást, amelyet az európai konfliktusnak hetekig lebegő veszélye a közvetlenül érdekelt államokon kívül, egész Európában okozott. És ha fölcusdunk az elszédülésből, amelyet a rettentő összegek, elpusztult kincshalmaz képzelte látása okoz, — akkor elébünk áll ez a kérdés:

— Hát kellett ez? Hát nem lehetett volna mindezt megtakarítani?

Talán meg lehetett volna takarítani, tisztelt Józanság, de azért kellett. Szükséges volt, — nem azért, mintha Európának okvetlenül az utolsó garasáig izgulnia kellett volna azért, hogy Durazzo szerb kikötő legyen, de kellett egészen mások miatt.

A civilizáció, kultúra, vagy nevezék akárminek, — egyáltalán nem vitte annyira az emberi élet megbecsülését, hogy csak e miatt a háború veszedelme kiküszöbölhető lett volna. Amikor egy országban beomlik egy szénbánya tárnája és háromszáz munkás odavész, — valamennyi állam kondoletál az illető ország államfejének a súlyos veszteségért. De ugyanezek az államok készek egymás katonáinak, katonává hívott polgárainak tizezreit a legtükrösebb eszközökkel leöldöztetni, ha valamely casus belli akad. És még mindig hadi dicsőséget, megörökíteni való önfeláldozást jelent, ha egy fiatal ország az ágyuk torkába dobja munkáerejének, sőt értelmiségének legjavát. Az egyes ember joga az élethez, a család joga a fentartóhoz, — mind semmi, értéktelen, ellenére a huszadik századnak, a nemzetközi békemozgalmak sikerének satöbbinek.

Hanem — és ez már jelent valami fordulatot — a háború és háborúra való

fölkészülődések nagyon megrágultak. A daliás középkortól, amikor a zsoldos seregek állottak egymással szemben, amikor a dandárokat a főurak és a nemesek szolgáltatták, cserébe az előjogokért, amelyeket kaptak és élveztek, amikor ezek fegyverzete körülbelül állandóan készen állott, csak meg kellett köszörszölni, amikor a hadellátás problémája az a zsákmány volt, amelyet az ellenséges területen fognak találni, — az évszázadoknál is hosszabb távolság a mai időkig, amikor az általános védkötelezettség milliókat és milliókat állít fegyverbe és szólit a harcmezőkre, akiknek élelmézése, ruházása, ellátása, otthon maradt családtagjaik gondozása rettentő összegeket emészt föl, nem szólva a legújabb és a legújabbnál is újabb fegyvertechnika költségeiről, és azokról a károkról, amelyeket a háborús állapot azok között okoz, akik maguk az ütközetekben nem vesznek részt.

Eme a milliárdos kiadásoknak terheit nem bírják ki a megvagyonosodott országok. A feszültség napjaiban kiszámították, hogy mennyibe kerülne, ha az osztrák-magyar monarchia Németországgal szövetségben háborúba keveredne az orosz-francia „entente“-tal. Az első harminc napja az ilyen háborúnak, tömegét a milliárdoknak nyelné el, hogy abba mindenik hadvezető fél beleroppanna. És lehet, hogy ennek ellenére még európai nagyhatalmak között háborúra kerül egyszer a sor: de ez a háború fogja igazán siettetni a világbékét. A harctér borzalmait nem voltak erre képesek. Az emberek önzők, feneketlenül önzők, — és kegyetlenül jellemző volt egy német élclapnak csipő szava: „A háborúra tüzelő ujságok szer-

A véres csillag.*)

Írta: Lovik Károly.

— december 21.

Magasan a betlehemi jászol fölött véres csillag áll az égen. De ezt a csillagot nem az Isten, hanem az emberek tüzték föl az égbe; a háború és a sors régen nem iker testvérek. A mai háború nem az ösztönöké — mint volt a népvándorlásé — nem a szent sejtéseké — mint volt a keresztes hadjáratoké — nem a kalandos véletleneké — mint a tatárok hosszú vonalú kirohanása. — Tetőtől talpig emberi és az embereké a mai háború, így tehát elsősorban az ész, amely minden halandó tulajdonság közül legerősebben nyomult korunk szinpadára. A mai háború — érzelmek, sejtések és kalandok helyett — a politika végső eszköze, azé a politikáé, amely megteremtette a maga okos becsületét, pszichológiáját és pragmatikáját. A csillag piros papirosból van és olajos kanóc ég benne: mégis, félelmetes és elszomorító.

Lehet, hogy Nagy Frigyes a modern háború apja, valószínűbb, hogy Napoleon, mert a legtükrösebben ő illesztette bele az összes emberi vonásokat a hadoszlopok, trainvonalak és

csatateretek világába. Alapelvei: indokolt bátorság, indokolt mozgékonyság, indokolt ravasság, indokolt becsületesség és indokolt gazdaság, vagyis: a polgári logikai folyamat bakákba, szuronyokba, ütlegekbe fölolvastva. Nagy csatáikjain emberek mozognak és minden embert föl tud használni, ha hős, ha ravasz, ha kapzei, ha ostoba; mert a hadjáratban a kémeknek éppen olyan tág körök nyílik, mint a Leonidasoknak, a korrupciónak, mint a szent lelkesedésnek. Az a Wohlgemuth, aki 49-ben kimondta, hogy hátrálási vonal többé nincs, csak olyan gyorsan vesztette el maga alól a talajt, mint az a Windisch-Grätz, aki a kaszinó becsülettel nem tudta összeegyeztetni, hogy kémekkel fraternizáljon. Viszont Görgey, aki tulajdon kartácsaival küldte előre ujoncait és a Széklaknál meg Hodrusbányánál szégyennel megfutó 13. és 33. zászlóaljából farsagta ki a branyiszkói hőseket, megmutatta, hogy minden emberi érték egyforma, csak föl kell tudni használni. Akik ma még itt ülünk kávéházakban, kaszinókban és reszketünk a családjunkért, az egzisztenciánkért, szükség esetén talán szintén Curtinsok leszünk, ha van kéz, amely emberi tulajdonságainkat a kellő ponton tudja megfogni.

Aki, hiszi, hogy ez így van, vagyis hogy a tömeg mindig csak ezer meg ezer egyed, az meg fogja érteni a törökök balkáni vereségeit

is. Könyveim közt megbeszélésre éretten régen lappang egy sajtáságos kötet — a borítása éppen olyan szomorúan cifra, mint egy szemfedő — a címe „Das Volk in den Waffen“ és a szerzője Colmar van der Goltz báró népszerűbb: Goltz pasa, a török hadsereg annak idején való instruktora. Tanulságos munka, mert megmutatja, hogy a háborús dolgok szellemének megállapítása független a háborús dolgok lényegétől. „A szellem az, ami ől, nem a betű“ mondta Heine, mintha ő is ősmerte volna e munkát, amely szándéka ellenére nem hadvezetésre, hanem arra fog tanítani, hogy a történelmet még sem lehet hektográfon sokszorosítani. Akármily jól ösmerjük és fejtsük meg ezer esztendő történetét, soha sem rajzolhatjuk meg előre akár egy ócska talyiga pályafutását sem. És a háború mégis csak a történelem első cégjegyzője.

Goltz pasa munkája, s ezzel együtt tevékenysége, pedig semmi más, mint kísérlet: palackokba fejtetni le a háború vérről tell horodóját. A jövőt kialakítani a múltból, az egyszerűen a sorstragédiából: ezt próbálta a német taktikus és rajta vesztett. Mert a háborúnak nincsenek doktrínái, ahogy nincsenek az ember fiziológiai létének. Vannak szabályszerűségei, alapigazságai, de az utat, amelyen a gép futni fog, mégis csak maga szabja meg. Ez a doktrínér indulat kapott pofont Törökor-

*) Mutatvány „A Hét“ Kiss József hetilapjának karácsonyi számából.

kesztőségében csak untauglichokat szabad alkalmazni. Az, hogy a felebarátunk elpusztul, vagy bénává lesz, meghat bennünket, de ezt az érzésünket elhallgattatjuk az al: „igen, de ennek így kell történni, ha az ország magasabb rendű gazdasági érdekei, vagy presztízse követeli.” Azt azonban, hogy mi tönkremenjünk, elveszithessünk mindent, amit a békés évek hosszú során kinnal keresgettünk és kuporgattunk, már nem vagyunk hajlandók ilyen szempontoknak koncedálni.

Hát ezért kellett, a mi történt. És ha valaki azt kérdezi: — de nem vagyunk-e kitéve annak, hogy három, esetleg két év múlva ugyanez az állapot következik be Szerbiával, annak is lehet választ adni. A mint mi megkóstoltuk a háborúra készülőds állapotát, még inkább megkóstolta a szerb is, hogy mit jelent a háború. És az a szerb valaki, aki a Balkán háború kitörése előtt a belgrádi Mihály fejedelem-szobor előtt lelkesen tüntetett a hadi dicsőségért, s akinek azóta talán a fia elesett, ő maga elvesztette a vagyona egy részét és közvetlenül láthatta a pusztulást, a mely most a hadviselő államokban urrá lett, — aligha fogja még egyszer olyan könnyen éltetni a háborút.

Mi sem, az igaz; — de nálunk nem is volt háborús-párt. De megtanultuk, bár borzalommal gondolunk rá, hogy a világbékét egy világháborúnak kell megelőzni, rettentő, pusztító, irgalmatlan, az isszonyat tökéletességéig eljutott világháborúnak. Boldog nemzedék, a mely — ez után foglalja el helyét a végtelen időben.

Az erdélyi románok és a külföld. Párisból táviratozzák: A Temps terjedelmes cikkben foglalkozik az erdélyi románok helyzetével abból az alkalomból, hogy Pop Cs. István országgyűlési képviselő a közoktatásügyi költségvetés során panaszkodott arról, hogy a románokat vallásukban, nyelvükben és kulturájukban elnyomják. A cikk idézve a többség szónokainak ama panaszokra elhangzott nyilatkozatait, elsősorban Zichy János vallás és közoktatásügyi miniszter beszédét, hiteles adatokkal bizonyítja: mennyire igazságtalanok a nevezett képviselő által felhozott vádak. Hivatkozik magának Vajda román képviselőnek nem régen Bécsben, a német klubban tartott előadására, annak saját szavaival bizonyítja, hogyan

terjeszkednek és gazdagodnak a románok által alapított pénzügyi intézetek Erdélyben és hogyan jut minden földbirtok román kézre. A cikk végül számos adatot sorol fel annak bizonyítására, hogy a magyar kormány költségvetéseiben tisztán a román egyházi és kulturális célokra, milyen jelentékeny összegek fordítottak, amelyek évenként 6 milliónál többre ruagnak.

Gyors törvényhozás. Bécsből táviratozzák: Az urak háza a hadiszolgáltatásokról szóló törvényjavaslatot Schönburg herceg javaslatára a napirend első pontjára tűzte ki. Latour gróf előadó és Spekt gróf felszólalása után a Ház en block elfogadta második olvasásában, majd harmadik olvasásában is.

Rendkívüli közgyűlés az adótörvények miatt.

— Arad város mai tanácsülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Urban Iván báró főispán ma arról értesítette Varjassy Lajos polgármestert, hogy helyt adott több törvényhatósági bizottsági tag hozzájuttatott kérelmének és a törvényhatósági bizottságot december 24-én, kedden délelőtt fél tizenkét órára rendkívüli közgyűlésre hívja össze, melynek tárgysorozatára az adótörvények elhalasztásának ügyében hozandó határozatot tűzte ki. A polgármester a közgyűlést meghirdette és arra a törvényhatósági bizottság tagjait meghívta.

Megírtuk, hogy Szathmáry Béla dr. rendőrbíró beadványt intézett a tanácshoz és azt kérte, vegye le a válláról azt a munkaterhet a tanács, amelyet a községi bíraskodás rak rá. Szathmáry dr. tudomására adja a tanácsnak, hogy a tüntetőparancs intézménye nem vált be, mert majdnem minden féllal szóbelileg is kell tárgyalnia és munkája annyira megszorodott, hogy egésze megvan támadva és kimerültnek érzi magát. Kevés a segédmunkása, a hivatalos helyiségek sem megfelelőek és ezért kéri hivatalának ketté osztását, új munkások berendelését, végül pedig, hogy a tanács Kovács Géza segédtisztet bizza meg a helyettesítésével. A tanács érdemben nem foglalkozott a beadvánnyal, hanem kimondotta, hogy előbb a rendőrbíró hivatálfőnöknek, a főkapitánynak véleményét akarja megismerni és ezért hozzá teszi át az aktát azzal az utasítással, ha azt látja, hogy a rendőrbíró fizikuma nem bírja el a két hivatal vezetését, gon-

doskodjék annak más ügyosztály élére leendő állításáról, a rendőrbíró pedig utasította, hogy előterjesztéseit a jövőben a főkapitányság útján adja be.

A tanács a közgyűlés határozata következtében utasította a rendőrséget, hogy január 3-ig az új állatvásártérren tegye meg a szükséges intézkedéseket, a szomszédos községeket pedig értesíti, hogy az állatvásárt az említett naptól kezdve ott tartják meg.

A földmívelésügyi miniszter arról értesíti a várost, hogy a konyhakertészetet nem támogatja állami segítséggel, mert ez már létező intézmény, amely hasznot hajt, de ha újat létesít a város, akkor hajlandó tárgyalni. A tanács arról értesíti a minisztert, hogy 20 holdon új telepet rendez be.

Megírtuk, hogy a tanács nem fizette ki Pichler Sándor városi papir és írószer szállító számláját, mert az egyes hivatalok által megrendelt luxus cikkekért túlmagas árt számított a szakértő véleménye szerint. Minthogy a szállító 50 százalékos elengedett követeléséből, ma folyósították a számla összegét.

Ma terjesztette be Löcs Rezső gazdasági tanácsnok a gázgyárnak lapunk vasárai számában egész terjedelemben közölt beadványát a tanács elé, amely úgy határozott, hogy felszólítja a részvénytársaságot, ismeresse részletesen a 400 000 koronában kontemplált új beruházás tervét, leírását.

Azok a városi tisztviselők, akik az új városi törvény értelmében az ugynevezett a) táblázatba vannak sorozva, azzal a kéressel fordultak a tanácshoz, hogy lakbérüket újévtől kezdve ne lakbér negyedkor, hanem a naptári év minden 3-ik hónapjának elsején folyósítsa. Így van ez az államnál, mert így rendel az a törvény, amellyel nem ellenkezhetik a város lakbérieti szabályzata sem. A tanács a közgyűlés elé terjeszti a kérelmet.

A vegyvizsgáló állomás szobafestő és mázó munkáira két ajánlat érkezett, amelyet a tanács ma bontott fel. Brauner Vilmos 277, Schmidt Lajos 99 koronát kér. A laboratórium vízvezeték, valamint csatornázási munkáira három ajánlat van. Scheibel Vilmos csak csatornázásért 1780 koronát, Kohn József összes munkáért 3610 koronát, Scheffer Richárd ugyanezért, 2815 koronát kér. Az ajánlatokat kiadta a tanács a véleményező bizottságnak.

Asbóth Oszkár azt kérte a tanácstól, hogy azokat a jogokat, melyeket Teleky Tibor grófnak

számban, amely keleti nyugalommal szállott föl Goltz pasa hintájába; és így íródott föl újra a történelem jegyzőkönyvébe, hogy az emberi sors nem hajlandó Czerny-féle etudé-dé vedleni.

Mert újszerűség és stílus nélkül a történet senkinek a kedvéért sem billen jobbra vagy balra. Mikor Hannibal átkelt az Alpeseiken, éppen olyan új harcászati és hadászati rendet alkotott, mint amikor az északamerikai háborúban a divíziók megszülettek; Nagy Frigyes éppen olyan eredeti és új volt a lineáris taktika tetőpontján, mint Napoleon, aki rombadöntötte ezt az ócska iskolát. Az új idők győztek és ban, és győztek az orosz-japán háborúban, lett légyen képviselőjük akár egy addig ismeretlen fegyver, akár egy rend káki-ruha. Katonai lángelmék nélkül nem lehet ütközetet nyerni; ha nem így lenne, Goethe lett volna a legnagyobb katonai tényező, holott a napoleoni háborúkban a világ legrosszabb élelmezési ti-ztének bizonyult.

Hogy mik az emlékek, amelyeken a militáris elme vastaggyá hízik, ki tudná előre megmondani? Az egyik a geográfiát pillározza ki, a másik az emberek általános gyöngeségét, a harmadik a vasut és telegraf rutáit, a negyedik a parasztságot, az ötödik a parasztfurfangot, a hatodik a teret és az időt, a hetedik a történelmet, a nyolcadik a hőmért: de mindegyik nyílt ad, hogy ez az új aztan rövidesen aszottá szagorodjon. Nagy Frigyes és Napoleon taktikája és stratégiája homlokegyenest ellenkezőek, mégis: mindkettő paratlan hadvezér és

rádással a francia mester a német növendékének vallja magát. Az uraságoktól levett egyenruhák, amelyeket Goltz pasa szorgalmasan gyűjtött össze könyvében: ezek vesztették el Tör-kországot.

És szomorú lett volna, ha mindez nem így következik el, ha az adminisztratív és kompilatív elme győzedelmeskedik a szabadon mozgó, az ési erőköi csüngő ész helyett; ha a cam pagneból is egy nagy iskola válna; ha az emésztés lenne a táplálkozás ura és parancsolója, nem pedig megfordítva. A legkisebb bolgár hadnagy, aki a harctéren új fordulattal — akármiy örüllet — vezette neki a maga szőlmalmának vagy hidacsakájának az embereit, a töprengő, előrenyomuló és bőrbőbe nem fért elmének volt a képviselője, s a legderebb török tábornok, aki Goltz munkáival a zsebében ment a csataterre, a hagyomány és a forma képviselője, az állandóság, megváltoztatatlanság és hagyomány éjjeli őre.

És ahogy így szemben állanak egymással, a végeredmény mi más lenne, mint a folyton megismétlődő emberi színjáték: Ahriman és Ormuzd, vagy Prometheus és Epimetheus, vagy a Tavasz és Tél legendája, avagy Tell és Gessler, a meddő Hold és a termékeny Föld, és száz más társuk pas des deux-ja, amelyeket a matematika röviden plusnak és mínusnak jelez, de amelyeket a játékos emberi képzelőtehetség Kaintól és Ábeltől Alpár Ignáci és Lechner bácsilig eszer meg eszer tarka változat-

ban állít maga elé: a tulajdon gyönyörűségére, okulására, haladásaszemléltetőformájával. Ugyanazt a szindarabot játssza örökkön a történelem, mint a művészet, az irodalom, a zene, a festészet, a gondolkodás, a cselekvés és maga az élet. Szüntelenen reprimeteket kapunk, de a reprimet, ugylátszik, csak a Nemzeti Színházban unalmasak, az életben a legizgatóbbak.

Hogy ki fog győzni? Bizonyára Ormuzd, Prometheus, Tell és a termékeny Föld, ha nem is mindig a csatateren, de kétségkívül a lel-künkben és az érzelmeinkben, főként pedig a jövő országában. Lehet, hogy ma világháború előtt állunk, sőt számolni kell a népvándorlás ellenképével. Föl fog talán vonulni mindaz, amit évszázadokon át az ész, az akarat, a ravaszság, az emberi polihistorizmus karat-értékben termelt. Meghasad a kárpit és villámok szagatják szét az égboltot, forró folyamok a föld ábrázatát. Véreső fog hullani, de nem az égről a földre, hanem fordítva. Az apokaliptis csodái következhetnek el, de aki az emberi sorsokat intézi, könyvébe mind erről csak két kis jegyet fog beírni: az örök plusz és az örök mínusz. A dolog azon mulik, a küzdő felek közül ki melyiket tudja elkapni. De melyik lesz a plusz és melyik a mínusz? Senki sem mondhatja meg, még Goltz pasa sem, akinek szemében Nagy Frigyes tollatlan, kétlábú állat és Napoleon legfőbb ha érdekes kísérletű nyúl volt.

biztosított, reá ruházta, mert ez nem létesít Aradon pilótiskolát. A tanács, minthogy a gróf nem értesítette szándékáról, nem foglalkozott a beadvánnyal.

Felfüggesztett aradmegyei jegyző.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Ez év május havában Luka György és társai színekei lakosok Marsieu Jusztin dr. aradi ügyvéd útján fegyelmi feljelentést tettek a kisjenői főszolgabírósnál Niederhauser Rezső színekei jegyző ellen. A fegyelmi feljelentés azzal vádolta a jegyzőt, hogy hivatalos kötelességeinek nem tesz eleget, hanyag, hivatalát nem látogatja, sőt napokon keresztül nincs is a községben, vadászatokon, rokonlátogatásokkal tölti idejét. Beavatkozik a lakosok pörös ügyeibe, kölcsönkövetéssel foglalkozik, csak épen hivatalát nem látja el. Végül a feljelentés azzal is vádolja a jegyzőt, hogy a község vagyonát is szabálytalanul kezelte.

Számtalan pontban sorolta fel még a feljelentést, hogy miféle szabálytalanságokat követett el Niederhauser. A feljelentés folytán megindult Niederhauser ellen a fegyelmi eljárás s. május 15 én a vizsgálat folyamára, 1912. október 1-éig szabadságot kaptak.

Most a vizsgálatot befejezték s a kisjenői főszolgabíró december 20-án kelt végzésével felfüggesztette Niederhauser-t. A határozat indokolása szerint „a lefolytatott fegyelmi vizsgálat oly súlyos mulasztásokat állapított meg Niederhauser terhére, hogy fontos közérdek kívánatosá tette, hogy a fegyelmi ügy elintézéséig hivatalától távol tartassék.”

A vizsgálat ugyanis megállapította, hogy a községi ügyvitel feltűnően elhanyagolt és rendetlen, a jegyző magánfelek pörös ügyeiben eljár a ezért honoráriumot fogadott el, a jegyzői lakon a község terhére, de a képviselőtestület hozzájárulása nélkül változtatásokat eszközölt, a községi rendőröket saját gazdasági munkálatainál igénybe vette, a község tartozásait — miután készpénz nem volt — meg nem engedett hitelművekkel egyenlítette ki.

A főszolgabíró felfüggesztő határozatát Niederhauser 15 napon belül az alispánhoz megfellebbezheti.

MULATSÁGOK.

A vasárnapi tea-zsur.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Arad társadalmi életében nevezetes dátum lesz a holnapi nap. Akkor tartja meg ugyanis az aradi Polgári Jótékony Nőegylet a baba- és gyermekjáték tombolával egybekötött tea-zsurját. Szinte páratlan érdeklődés nyilvánul meg a holnapi tombola iránt s tavaly megközelítőleg sem halmazódott föl annyi bájos, kedves apróság, mint az idén.

Arad város társadalmi épen a nehéz, súlyos időkre való tekintettel, megnyitotta szívet s minden lehetőt megtett, hogy a szegények, az elhagyottak sorában segítsen. A Polgári Jótékony Nőegylet vezetősége és az egyesületnek minden egyes tagja páratlan buzgalmat, odaadást fejtett ki a siker érdekében. Az idei tea-zsur is a központi-szálló negytermében tartják. Belépő díj felnőtteknek két korona, gyermekeknek egy korona. Az adományok még egyre érkeznek s a legutóbbi beérkezettek közül az alábbiakat nyugtázza Lőcs Rezsőné egyesületi védasszony: Öv. Fabián Lászlóné 1 nagy rózsaszín selyem ruhás baba, Gróf Porcia Lajosné 1 nagy szőke hajás baba, 1 alvó baba, 1 sötét szőke baba, 1 kék ruhás baba, 1 virág ruhás baba, Fabián Margit 1 fehér-piros pomponos baba, Fischer Simon és neje 3 baba 1 karikán, 1 piros csokros baba, 1 virágos ruhás baba, Tomka Gyuláné 1 fehér ruhás jellem baba, 1 kék ruhás-jellem baba, 1 iskolás fiú, Barkó

Ferencné 1 kék ruhás fehér kötéyes baba. Dr. Tisch Mórné 1 iskolás leány baba. Czárán Titi 1 matróz ruhás leány baba, 1 fehér kék ruhás bébe. Dr. Borsos Béláné 1 kék ruhás baba, 1 nyuszi baba, 1 kék zománcos edény. Dr. Fabián Lajosné 1 fehér rózsaszín ruhás baba, 1 fehér-kék ruhás baba. Gyulányi Rezsőné 1 rózsaszín ruhás baba, 1 pólya baba. Öv. Hudetz Ferencné 1 konyhakészlet, 1 trombita, 1 kis kutya, 1 bébe. Szalay Antalné 4 bébe, 1 fehér piros ruhás baba, 1 fehér kék ruhás baba. Szokolczay Lajosné 1 kék fehér, 1 rózsaszín fehér bohóc, 1 kis öntörzö kanna, 1 sörös pohár. Ransburg Flóra 10 drb. különböző porcellán nippes. Vertán Istvánné 1 rózsaszín ruhás, 1 kék ruhás baba. Dományi Jánosné, Szathmáry Sata 1 edényes tót, 1 baba kelengyével. Lészay Sándorné 1 piros kabátos, 1 fehér ruhás, 1 kék-fehér ruhás francia baba. Öv. Vertán Lukácsné 1 szőke fehér ruhás baba, 1 matróz fiú. Névtelen 1 kék ruhás, 1 rózsaszín ruhás, 2 öltözöttek baba. Ábray Gizella 1 koszorús leány baba. Persa Páter leányai 1 kockajáték, 1 ostrom játék, 1 társasjáték.

Zselenski és a választójog.

(A főrendiház érdekes ülése).

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 21.

A főrendiház ma délelőtti tizenegy órakor ülést tartott Jósika Samu báró elnöklésével s letergálta és megszavazta a nyugdíjtörvényt, a külső kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslatot s az appropriációs törvényt. Az ülés megnyitása után az elnök elparentálta Laszkáry Gyulát, a főrendiház elhunyt tagját.

(A nyugdíjjavaslat.)

A nyugdíjjavaslat tárgyalásánál Zsigmondy Jenő a polgári iskolai tanároknak a többi tanárokkal egyenlő elbánásban való részesítését sürgette.

Prónay Dezső báró úgy nyilatkozott, hogy még általánosságban sem szavazhatja meg a javaslatot, mert június 4-ike óta a képviselőháztól nem kerülhetett érvényes határozat a főrendiház elé.

Teleszky János pénzügyminiszter csak annyit válaszolt Prónay kijelentésére, hogy ha az országgyűlés két háza megszavaz egy törvényjavaslatot, s ahhoz a király szentesítésével hozzájárul, annak érvényességéhez többé semmi kétség nem férhet. A polgári iskolai tanárok helyzetén a nyugdíjjavaslat sokot javított, hogy nem terjesztette ki rájuk is a harmincöt éves szolgálati időt, ez csak azért történt, mert mégis bizonyos határvonalat kellett húzni a különböző képesítésű tanárok között.

A Ház ezután a javaslatot általánosságban és részleteiben is megszavazta.

(A külkereskedelem szabályozása.)

A külkereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslat ellen először Hoyos Miska gróf szólalt föl. Kifogásolta, hogy a vámpolitikai középpontba a mezőgazdasági érdekképviselőket nem hívták meg. A törvényjavaslatnak minden jelenség szerint az a titkos célzata, hogy szabad kezet adjon a kormánynak a Balkán államokkal való gazdasági kiegyezés terén. Ezért nem fogadja el a javaslatot.

Dessewffy Aurél gróf azt vallja, hogy a kereskedelmi szerződések, még ha ideiglenesek is, a törvényhozás elé tartoznak. Ha a kormány keletkező uton meg akarja változtatni a Szerbiával 1917 ig fennálló kereskedelmi szerződést, akár a vámtételek, akár az állategészségügy terén, akkor megváltoztatják azt az egész alapot, a mely miatt a kiegyezés meghosszabbítását annak idején a törvényhozás megszavazta. A javaslatot nem szavazza meg.

Ullmann Adolf alaptalanoknak tartja Dessewffy Aurél gróf aggodalmait. A mai nehéz külpolitikai helyzetben semmi olyat nem szabad tenni, ami a kormányt kifelé, más államokkal szemben követeli eljárásában lezárlyazhatná. Elfogadja a javaslatot.

Zichy Tivadar gróf egy nézetet van Dessewffy Aurél gróffal. A kormánynak csak azért van szük-

sége erre a törvényre, hogy a mezőgazdaság bőrére szerezhesse Szerbiától politikai engedményeket.

Mattlekovics Sándor és Chorin Ferenc elfogadja a javaslatot.

Serényi Béla gróf földművelési miniszter: A törvényjavaslatl szemben alaptalan minden olyan aggodalom, amely attól tart, hogy a benne foglalt fölhatalmazást a kormány az ország gazdasági érdekei ellen s a fennálló egyezmények és törvények kijátszására akarná fölhasználni, de különösen távol áll a kormánytól, hogy a magyar államkivitel bármiként is megkárosítsa. Hosszabbban kifejti, hogy Magyarországnak és a balkáni államoknak gazdasági érdekei sok tekintetben találkoznak s ezeket összeegyeztetni a magyar mezőgazdaság jövődjének előfeltétele. Kéri a javaslat elfogadását. — A Ház ezután a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is megszavazta.

(Az appropriáció és a választójog.)

Az appropriációs javaslatnál Zselenski Róbert gróf szóva teszi az általános politikai helyzetet. Aggodalmasnak találja a választójogi reform küszöbön álló megvalósítását. A választójog kiterjesztését tulajdonképpen csak néhány képzelt ember kívánja, a választók nagy tömege, tehát az ország népességének jobbik része, nem lelkesedik a kiterjesztésért. A maga részéről még a parlamentarizmusnak sem barátja, de ha már elfogadtuk ezt a kormányformát, igyekezzünk legalább a nemzet tisztességesebb, jellemesebb osztályaira bízni a politikai vezetést. A javaslatot elfogadja. A külföldi tapasztalatok is azt bizonyítják — fejezte be beszédét Zselenski — hogy az általános választójog lesüllyeszti a parlament szintjét.

Antal Gábor a hadmentességi adó arányosítását, a nőtlenségi adó behozatalát s a választójogi reformmal kapcsolatban öt koronás szavazati jegyek rendszeresítését óhajtja, hogy a kormány így új bevételi forrásokra tegyen szert.

Gyurácz Ferenc hosszabbban foglalkozott a költségvetéssel, különösen a vállás és közoktatásügyi tárca kérdéseivel.

Csernoch János az egyetemi alapok katolikus jellegéről tett rövid elvi kijelentést.

Lukács László miniszterelnök válaszolt a vitában fölhangzott föl szólalásokra. Nem oszthatja Zselenski grófnak a választójog dolgában hangzott nézetét. Nem akar most, mikor a reform publikálása küszöbön áll, a kérdés részleteibe bocsátkozni, de kijelenti, hogy a kormány sohasem vállalt kötelezettséget az úgynevezett általános, egyenlő, titkos választójog megvalósítására. A kormány körvonalozta többiben is a maga választójogi programját s ez abban áll, hogy hatvan évi szünet után igenis szükség van a demokratikus kiterjesztésre, de ez csak olyan lehet, hogy ne veszélyeztesse se a magyarság, se az intelligencia uralmát. A választójog kiterjesztésének előreláthatóan meglesz az a jó hatása, hogy minden társadalmi osztály képviselve lesz a törvényhozásban s annak az izgatásnak, mely most a parlamenten kívül folyik, megszűnik az alapja.

Zichy János gróf válaszolt még Gyurácz Ferenc és Antal Gábor egyik-másik észrevételére. Csernoch Jánosnak felelve pedig az egyetemi alapok katolikus jellegéről tett megnyugtató kijelentést.

A Ház ezután a javaslatot általánosságban és részleteiben is megszavazta.

— Az Aradi Közlöny díszes nap-tára elkészült el és minden negyedéves előfizető amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként utítja meg — ajándékul kapja. Minden új előfizető, aki december 1-én negyedévi előfizetéssel belépett az előfizetők sorába, karácsonyi ajándékul ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát az 1913 évre. Kérjük azokat a t. e. előfizetőket, akiknek előfizetési tartásuk van, azt idejekorán rendezték, hogy a naptárt fennakadás nélkül megküldhessük.

Az ellopott választói reform.

— Hivatalos nyilatkozat. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 21.

A szociáldemokrata-párt hivatalos lapja, a *Népszava*, ma azzal lepte meg a világot, hogy közölte a kormány választójogi javaslatát. Félhivatalosan konstatálják, hogy nem rendes úton jutott a javaslat a *Népszavá*hoz. Magyarán: eltulajdonították valahogy a javaslatot, valamint hogy ellopják annak idején az Andrássy választójogi javaslatát is.

A kormány nyilatkozata.

Egyébként elismerik, hogy a közlés hiteles, de hozzátesszik, hogy statisztikai anyag nélkül a javaslatot megérteni és kellően méltányolni nem lehet.

A kormány e dologban félhivatalos nyilatkozatot adott ki, amely így szól:

A *Népszava* ma tárgyalja a kormány választójogi tervezetét, nyilvánvalóan olyan adatok alapján, amelyek csak meg nem engedett úton juthatnak birtokába. A higgadtan ítélő közönség e közlemény elolvasása után azonnal föl fogja ismerni, hogy a lap okfejtései nem állhatnak meg, mert ily nagyfontosságú, parlamenti életünk fejlődésében korszerűsítő jelentőségű alkotást és annak kihatásait lehetetlen megbírálani anélkül, hogy egyúttal mérlegelés alá ne vonnók az ez alkotás alapjául szolgáló statisztikát s az egyes intézkedések részletes megokolását. Minthogy pedig a *Népszava* közlése ezeket teljesen mellőzi, indíjaskréciója nem járhat a kívánt hatással, mert az ahhoz fűzött következtetések, csoportosítások és beállítások helytelenek, bírálata pedig, amely elfogult szempont egyoldalú célzatának szolgál, már ez oknál fogva sem lehet más, mint ferde és hamis. Az egész közleménnyel szemben illetékes helyen azt hangoztatják, hogy a nagyközönség helyesen teszi, ha erről a kérdésről való ítéletét fölfüggeszti addig az immár előreláthatóan közeljövő időpontig, a míg a kormány javaslatát a maga egészében a teljes statisztikai anyaggal és a kimerítő megokolással együtt a nyilvánosságának át fogják adni.

Kik kapnak választó jogot?

A *Népszava* mai számában hézagosan közölt választójogi javaslat így hangzik?

1. §. Választójoga van mindenkinek, aki öt év óta magyar állampolgár, a törvényben kívánt kornak, állandó lakhelynek és a többi törvényes kelléknek megfelel.

2. §. A választójogosultság a betöltött 24, illetve 30 évhez van kötve.

3. §. A választójogosultság általános feltétele az egy évi helybenlakás, mely alól azonban a tanítók, papok, kőzhivatalnokok stb. föl vannak mentve.

4. §. Már 24 éves korukban választók mindazok, akik legalább valamely középiskolának, vagyis főgimnáziumnak, főreáliskolának, vagy ezekkel tantertre nézve egyenrangú polgári, vagy katonai tanintézetnek (gazdasági, bányászati, művészeti, ipari, kereskedelmi, közlekedési stb. szakiskolának, vagy hadapródiskolának, haditengerészeti akadémiának) legmagasabb osztályát (évfolyamát) sikeresen elvégezték, vagy akik olyan állást töltöttek be, vagy akiknek olyan foglalkozásuk van, amelyhez a törvény értelmében az itt említett tanintézetek elvégzése szükséges.

5. §. Választó mindenki, aki harmincadik életévét betöltötte, öt év óta magyar állampolgár, egy év óta egy helyben lakik és az elemi népiskola hatodik osztályát, vagy ezzel legalább egyenrangú más iskolai osztályt vagy tanfolyamot (gimnázium, reál-, vagy polgári iskola II. osztályát, vagy ipar és kereskedelmi tanonciskola III. osztályát, vagy az elemi iskola IV. osztályát és ezenfölül az ipari és kereskedelmi tanonciskola II. osztályát, vagy államilag szervezett ipari szak tanfolyamot) sikeresen elvégezte, az esetben, ha

1. bármilyen egyenes adóval van megróva, vagy ha

2. iparrendélyes vagy iparigazolványos önálló kereskedő vagy iparos, vagy ha

3. alkalmazott és

a) ipari üzlet vagy vállalat körében — ideértve a bányászatot, kereskedelmet és iparszerű-

leg folytatott közlekedést is — bármennyi idő óta, de nem csupán alkalmilag fölfogadott nap-számisként van alkalmazva; vagy

b) az őstermelés körében nem kizárólag testi munkára, hanem előmunkási, felügyelői tennivalók rendszeres végzésére bármennyi idő óta van alkalmazva (munkavezető, bérsgazda, aratógazda, magtáros, fővencellér, főkertész stb.) vagy

c) ha az a) és b) pont alá nem esik, de köz- vagy magánüzletében ugyanannál a munkaadónál legalább 3 év óta van állandóan alkalmazva;

4. ha valamely választónak mezei gazdaságában, ipari üzletében vagy vállalatában mint segítő családtag működik; vagy

5. ha a katonai vagy csendőri szolgálatban altiszti fokozatot ért el.

6. §. Választó mindenki, aki harmincadik életévét betöltötte, öt év óta magyar állampolgár, egy év óta egy helyben lakik, írni-olvasni tud és ha

1. akár egy adónemből külön, akár több adónemből együttvéve legalább 20 korona egyenes állami adóval van megróva; vagy ha

2. legalább 8 katasztrális hold földbirtoka van (szántó, d. kert, rét, szőlő); vagy ha

3. alkalmazott és

a) ipari üzlet vagy vállalat körében — ideértve a bányászatot, kereskedelmet és iparszerűleg folytatott közlekedést is — ugyanazon munkaadónál legalább két év óta van állandóan alkalmazva, vagy ha nem kizárólag testi munkára hanem előmunkási, felügyelői tennivalók rendszeres végzésére (munkavezető, művezető, pallér stb.) bármennyi idő óta van alkalmazva; vagy ha

b) az őstermelés körében nem kizárólag testi munkára, hanem előmunkási, felügyelői tennivalók rendszeres végzésére bármennyi idő óta van alkalmazva (munkavezető, bérsgazda, aratógazda, magtáros, fővencellér, főkertész stb.); vagy

c) ha az a) és b) pont alá nem esik, de bármely foglalkozás körében legalább öt év óta ugyanannál a munkaadónál van állandóan alkalmazva;

4. ha valamely választónak mezei gazdaságában, ipari üzletében, vagy vállalatában mint segítő családtag működik; vagy ha

5. a katonai vagy a csendőri szolgálatban altiszti fokozatot ért el.

7. §. Választó mindenki, aki 30-ik életévét betöltötte, öt év óta magyar állampolgár, egy év óta egy körzében lakik, írni és olvasni nem tud, ha

1. akár egy adónemből külön, akár több adónemből együttvéve legalább 40 korona egyenes állami adóval van megróva; vagy ha

2. legalább 16 katasztrális hold földbirtoka (szántó, kert, rét, szőlő) van.

A törvényjavaslat egyéb rendelkezései közül kiemeljük még a következőket:

Az eddigi választók megtarthatják választójogukat mindaddig, amíg ugyanabban a körzében, amelyben választók, a névjegyzékben őket tovább vezetik.

A szavazás módja nyilvános lesz, kivéve a törvényhatósági városokat.

Egy helyben lakás alatt ugyanazon körzében (nem választókerületben) való lakás értendő.

Az írni-olvasni tudás igazolására a törvény azt követeli, hogy a választó az elemi iskola VI. osztályu tankönyvéből mondatokat tudjon leírni és elolvasni.

Az állandó alkalmazási idő tartamára — mondja a törvény — be kell számítani azt az időt is, amelyen át az alkalmazott a munkaadó örökösjeijénél, vagy a gazdaságban, vagy az ipari, kereskedelmi vagy más vállalatban a munkaadó jogelődjénél volt alkalmazva.

Ha az állandóan alkalmazott betegség miatt vált meg a szolgálatától és a betegség megszűntével hat hónapon belül ugyanazon munkaadóhoz visszatér, újabb alkalmazási idejét a közvetlen megelőzőhöz kell számítani.

Az alkalmazásnak az üzem természetével járó időszak szünetelése nem tekintetik az alkalmazás megszakításának.

Az alkalmazás két vagy öt évi tartamát kitöltöttnek kell tekinteni akkor is, ha az alkalmazás az utolsó hat hónapon belül szűnt meg: kivéve, ha

a) a munkaadó az alkalmazottat a törvény értelmében azonnali elbocsátásra jogosító okból bocsátotta el, vagy ha

b) az alkalmazott anélkül, hogy a törvény értelmében az alkalmazás azonnali elhagyására jogosító ok forgott volna fönn, alkalmazását önként elhagyja.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Vasutas Szövetség karácsonyfa ünnepe. Lélekemelő ünnepély keretében tett eleget a Vasutas szövetség aradi kerülete a szövetség tagjai után visszamaradt árvákkal és szegényebb-sorsu tagjaival szemben fennálló erkölcsi kötelességének. Hetekig tartó buzgó faradozással sikerült a szövetségnek oly tekintélyes összeget összegyűjteni, hogy az nyolcvanhat gyermek felruházására nyújtott fedezetet. A gyermekek felruházását évről-évre karácsonyfa ünnepély keretében végzi el a szövetség s arra meghívja a kartársakon kívül az adakozásban is dícséretesen résztvevő nagyközönséget. Ez az ünnepély folyt le ma délután a pályaudvar II. osztályu egyik éttermében, melyet zsúfolásig töltött meg az érdeklődő közönség s melyet pár percre a jótékonyág templomává varázsolt át az emberszeretet. A közönség sorában megjelent Fábry Sándor dr. acsev. vezérigazgató és Pfeiffer Gyula üzletvezető nejevel. A terem egyik sarkában egy hatalmas karácsonyfának lángjai gyultak fel Vajda János szövetségi elnök megnyitó szavaira. A fa megrakva édességekkel, alatta a kiosztandó ruhák és cipőkkel és körötte a jutalmazásra váró gyermekek meglátott, felénk arccsoportjával megkapó látványt nyújtott. Könyvlopódzott a szemekbe, amikor az aradvárosi árvaház árváinak karéneke hangzott fel s amikor ifj. Vas Gusztáv acsev. ellenőr ünnepi beszédében ecsetelte a kartársi kötelesség, a szeretet e magaslatos ünnepének jelentőségét. Egy csöppnyi árva leánya szavallata után újból az árvaház karéneke csendült fel, majd közvetlen meleg szavakkal mondott egy fiúcska köszönetet a jótékony emberbarátoknak. A szövetségi titkár záróbeszédében megköszönte az érdeklődők megjelenését s a nemcsak adakozásban résztvevőknek a lelkes támogatást, amire kezdetét vette a ruhák és cipők kiosztása. Öröm volt nézni a maroknyi gyermekek boldogságát, amint átvettek a cipő és ruhákat és kezeikben szorongatták a karácsonyfa édességeit. A szövetség elnökségei lelkesen ünnepelte a közönséget.

(*) Az Oltáregyesület kiállítás. Mint minden évben, így karácsony körül, ez idén is összegyűjtötte az Oltáregyesület azt a sok szép munkát, melyet tagjai szorgos kezzel és áhítatos erzálettel egy éven át készítettek az Ur háza ténnyek emelésére. Dus arany nehez nimzések, lenvetszerű finom csipkék, izeses seymre varázsolt festések, a keresztöltés egyszerű munkától a legfinomabb ajour és pointes dolgokig. Oltárernők, miserunak, stólok, karingek és miseringek, beteglatogató és kenelyelészerezések gyűltek egybe, mindmennyi jeleül a lelkes tagok buzgó munkálkodásának. Az izeses rendezett kiállítást az egyesület helyiségében ma délután négy órakor nyitották meg. Hauzer Károlyné ezredesné, az egyesület elnöknője és Róka Józsefne alelnökne üdvözlöttek a nagy számban megjelent érdeklődőket és felkérték Lakatos Ottó dr. minoritarendfőnököt, mint az egyesület igazgatóját, hogy a tagok egy évi munkásságának közszemlére tett eredményét az egyház aidaával megszentelni és az egyház használatára átvenni sziveskedjék. Lakatos Ottó dr. hosszabb beszédben vázolta az Oltáregyesület tevékenységét. Ezután az egyházi aidaat mondotta el a templomi használatra szánt dolgok felett. Az előkelő, nagy számban egybegyűlt közönség megilletődve hallgatta a megható beszédet és az aida után még sokáig ott maradt és érdeklődéssel szemlélte a szép és értékes munkákat.

(*) A tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesülete tisztelettel felkéri Arad város közönséget, hogy ujevi ajándékok megváltása címen jótékonyág gyakorlására szánt adományaiknak emlékezzenek meg a szegénysorsu tudóbetegeket gyógykezelő és segélyező intézményről, az aradi tudóbetegegondozó intézetről. Az intézetnek szóló adományok Varjassy Lajos polgármester, egyesületi n. elnök, vagy Herman I. Károly dr. egyesületi pénztárhoz juttatandók. Az egyesület végrehajtó bizottsága.

Ötven fénykép.

— Az Aradi Közlöny naptára az 1913-ik évre. —

*

Az Aradi Közlöny helybeli olvasói részben ár kézhez is kapták az előfizetőknek mindenben kijáró karácsonyi ajándékot az Aradi Közlöny naptárát és nemsokára a vidéki előfizetők észére is kezdetét veszi a naptár szétküldése. A naptár szerkesztésében ezuttal is az a törekvés nyilatkozott meg, hogy az előfizetők többet, jobbat kapjanak, mint eddig. Ha a címtár egyes részeiben még is előfordulnának hiányok és apró tévedések, azokért nem bennünket terhel a felelősség. A címtár anyagát az egyes hivatalokban, testületeknél állítják össze évről-évre és a naptárban úgy jelenik meg a hivatalok tisztviselőinek, alkalmazottainak névsora, amint azt beküldték.

Az „Aradi Közlöny” 1913. évre szóló nagy képes naptára a nívós irodalmi melléklete, valamint a kibővített címtár részen kívül a következő érdekes képeket tartalmazza:

1. A trónörökös Mezőhegyesen. a) A trónörökös fogadtatása a pályaudvaron. b) Ferenc Ferdinánd szobája Mezőhegyesen. c) A hálószoba Jankovich Lőrinc házában. d) Ferenc Ferdinánd az udvari ebédre megy. e) Lipót Szalvátor és Frigyes főhercegek. f) Georgi, Auffenberg és Hazai miniszterek. g) A vörös sereg tábori telefonállomása a Maros partján. h) Utászok hidverésre készülnek Apátfalvánál. 2. Soborsini parkünnepély. a) Hunyady Károlyné grófné és fia az ünnepségen. b) A résztvevő hölgyek csoportja. 3. Az aradi áll. főreáliskola jubileus ünnepségén előadott „Józi” c. vígjáték szereplői. 4. A Maros áradása. a) Hullámvérés a Salac-park alatt. b) Viz alá került téglagyár. c) Újmiklakai házak az árvíz közepén. 5. Egy régi aradi ház pusztulása. a) A Szabadságtéri Münz-ház, melyből éjjelkor lakoltatták ki a bedúlás veszélye elől a lakókat. b) Megrepedt főpillér a kávéházi helyiségben. Aradi sportélet. a) Csoportkép a jégpályáról. b) Angol labdarúgók megkoszorúzzák a Szabadság-szobrot. c) Angolok és az Aradi A. C. labdarúgói. d) A strandfürdő. e) Hölgyek uszóversenye a Marosban. f) Tanulók tornaünnepélye a városligetben. g) Kvasz András lezuhant repülőgépe. h) Purgly Emil az első civillovassal a tereplovaglásán. i) Csoportkép a lóversenyről. 7. Új szobrok. a) Csiky Gergely. Tervezte: Philipp István. b) Fábán Gábor. Tervezte: Philipp István. c) Ceontea Tivadar. Tervezte: Albert Andor. d) A román Ceontea szobor leleplezése. 8. Új emlékművek. a) A Simay-család sírkertje. Tervezte: Jankó Gyula. b) Dr. Rosenberg Sándor mauzoleuma. 9. A balkánháború. a) Macedóniai önkéntesek a harctérre vonulnak. b) Miklós montenegrói király az osztrák-magyar katonai attaséval reggelizik a táborban. c) A bevehetetlen Drinápoly. d) Az osztrák-magyar vöröskereszt Konstantinápolyban. e) Az éhező katonák tábora. f) Magyar tengerészek a konstantinápolyi nagykövetség védelmében. g) Sebesültek az osztrák-magyar vöröskereszt kórházban. h) Hallottak lüleburgászi csata után. i) Elhagyott halott a csatáldsai síkon. j) Prochaska konzul, akit Prizrendben bántalmaztak. k) Durazsó kikötője. A szerb konfliktus oka.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradmegye rendkívüli közgyűlése. Ma délelőtt kilenc órakor rendkívüli közgyűlést tartott Aradvármegye törvényhatósági bizottsága. A közgyűlést néhány nem jelentős, de minden évben megújítandó albizottság megválasztására hívtak össze és a tizenkilenc pontból álló tárgysorozat letárgyalása pontosan kilenc és fél percig tartott. A közgyűlésen Urbán Iván báró főispán távollétében Dálnoky Nagy Lajos dr. alispán elnökölt. A törvényhatóság Hunyár Algernon pécskai szolgabíró a IX. fizetési osztályba sorozta, Bódy Bódog

törvényhatósági bizottsági tagot a loavató-bizottság tagjává választotta, Vermes Alfréd medgyesegyházi jegyzőt 1840 korona rendes és 552 korona lakbérnyugdíjjal nyugdíjazta. Módosították a megyei tisztviselők nyugdíjosztályzatát, úgy, hogy az most közelebb áll az állami nyugdíjszabályokhoz.

A régi és az új Bohus-palota.

— Mária Terézia-korabeli emlékpénzek az alapkőben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

A városok kulturáltságának egyik biztos ismertetőjele a város fejlődését bizonyító és már koruknál fogva is történelmi nevezetességre szertett kiválóbb építmények megbecsülése, megőrzése. Az aradi képző és iparművészeti társulat, valamint a Kölcsey egyesület kezdeményezésére Varjassy Lajos polgármester intézett is ilyen felhívást a történelmi múlt iránt élénk és kifejtett érdeklődő aradi polgársághoz s megkérte, hogy egy alapítandó városi múzeum céljaira hoeszássák rendelkezésére a város nevezetesebb és történelmileg is értékesebb épületeinek fényképmásolatait. Ez annál is szükségesebb, mert sajnos Aradon az építkezés tisztán a telek kihasználásának szempontjai szerint igazodik és így egyáltalában sem az esztétikailag megfelelő, sem a város történetének jellegét megőrző épületeink nincsenek, mert monumentális modern intézményeink is óvatossan elkerülték, hogy külsejükben valamiképp kifejezésre jusszon a helyi jelleg.

Ezért kétfős értékkel bír minden olyan kis momentum is, amely egy-egy nevezetesebb épület történetével áll összefüggésben. Ebből a szempontból tartjuk érdekesnek azt a kegyeletos aktust, amely ma Bohus Lajos báró Aczél Péter utcában épülő új palotájában lejátsszódik. Hétfőn helyezik el ugyanis az Aczél Péter utcai front alapozásánál azt az „alapkővet”, amelynek belsejében egy tubus fogja megőrizni hosszú évtizedeken, talán századokon át az okmányt, amely a késő utókornak tudomására adja, ki a tulajdonosa, ki a tervezője és ki az építője ennek a nevezetes háznak, amely talán egyik legszebb modern palotája lesz Aradnak és amely egyuttal egyik legrégebbi aradi épület helyén emelkedik. Az elhelyezett okmány szövege a következő:

Ezen ház építése az ugyanezen helyen állott évszázados Bohus-ház lebontásával kezdetét vette 1912. évi május hó 15. napján Első Ferenc József Ő Felsége királyunk uralkodása, Lukács László miniszterelnöksége, Urbán Iván báró főispánja s Csejthey Varjassy Lajos polgármestere idejében.

Ezidőszaki tulajdonosa: világi Bohus Lajos báró ur főrendiházi tag, nagybirtokos. Családjának tagjai: neje szül. fonyódi Fonyó Ilona báróné Ő méltósága; gyermekei: Juliska bárónő férj. dobonyosi Jakobovics Jenőné, István, László és Zsigmond bárók; unokái: Jakobovics Iván és Fidé; veje: dobonyosi Jakobovics Jenő csász. és kir. huszárfőhadnagy.

A házat tervezte s az építkezést vezette: Szántay Lajos műépítész; főpallérként működött: Stefán Demeter. A ház gondnoka Bódy Bódog ur.

Jelen okirat befalaztatott 1912. december 23-án s aláírták a tulajdonos és családtagjai.

Isten áldását kéri a házra, annak tulajdonosára, családjának minden tagjára s a ház összes leendő lakóira.

Az okmányt aláírták továbbá az Aradi Ipar-és Népbank ezidőszaki igazgatósági tagjai: Szalay Károly, Inástoris Kálmán, Kristyó János, Keresztes Ferenc, Tagányi Sándor, Walder Gyula,

Hehs Béla, Szalay Károly dr., Szántay Lajos, Stefán Demeter, Bódy Bódog.

Az utcai alapfal lebontása alkalmával szintén érdekes leletre akadtak. Megtalálták ugyanis az épület falában elhelyezett rezeszt, amelyben az építető az építés évét, a háznak célját magában foglaló írást és egyéb tárgyakat szokott elhelyezni. Ezuttal azonban csak tíz darab ezüst huszast találtak, amelyeket 1748, 1749 és 1750-es években vertek. A huszasok egyik oldalán Magyarország patrónája a gyermek Jézussal a karján, a másik oldalán Mária Terézia királynő képe látható. Minthogy régi szokás szerint az alapkőben az alapozás évében vert pénzt szokták elhelyezni emlékül, ebből megállapítható, hogy a lebontott Bohus ház az 1748—1750-es években épült, s így Arad városának az ugyancsak lebontott régi városházával, a mai Domány palota helyén állott épületével együtt két legrégebbi egyemeletes háza volt. Itt a tényt eme történelmi bizonyítékon kívül megerősítette Szávits Miklós volt aradi városfőbíró az a gyakorta ismételt kijelentése, hogy emlékezete szerint Aradon nem volt régebbi épület a Szabadságtéri városházánál és az Atzél Péter-utcai Bohus háznál.

Rózsa Lili férje gondnokság alatt.

(A volt aradi primadonna Debrecenben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

A hivatalos lap mai számában egy rövid és száraz közleményben tudatja, hogy a debreceni törvényszék ifjabb Ormódi Vilmos 35 esztendő debreceni lakost gondnokság alá helyezte. Régi és kedves színházi emlékeket elevenít föl ez a nem vidám hivatalos hirdetés: a gondnokság alá helyezett ur ugyanis Rózsa Lilinek, az aradi színház egykori primadonnájának férje.

Sok forró és hangulatos aradi színházi este emléke jár együtt Rózsa Lilivel, aki nemcsak a közönség szívét hódította meg Aradon, hanem egy fiatal aradi újságíróét is. A hírlapíró feleségül is vette a primadonnát, de a boldog házasságnak rövidesen vége lett. A házastársak elváltak; a hírlapíró eltávozott Aradról, Rózsa Lilit pedig Zilahy Gyula Debrecenbe szerződtette.

Debrecenben is siker és hódítás kísérte a volt aradi primadonna és aradi asszony szereplését. Sikeresen szerepelt a színpadon és meghódította Ormódi Vilmost, az Első Magyar Általános Biztosító debreceni főgondnokságának titkárát. A fiatal ember hevesen beleszeretett a művésznőbe és tudatta családjával, hogy feleségül akarja venni Rózsa Lilit, aki időközben törvényesen is elvált első férjétől. Ormódi szülei nem nagy elragadtatással fogadták fiuk nősülési tervét és mindent megtettek, hogy megakadályozzák a házasságot. A szerelmesek akarata azonban erősebb volt, mint Ormódiék ellenkezése és a szép állásban levő férfi végül is oltárhoz vezette Rózsa Lilit.

A művésznő második házassága boldogabb volt, mint az első, csupán az az egy baj mutatkozott, hogy az ifjú és boldog pár nagyon sokat költött. A férfi fényűző, nagyuri életet élt és ezt a pazarlást, tékozló kényelmet használták fel ifjabb Ormódi Vilmos szülei arra, hogy mégis érvényt szerezzenek akaratuknak: elválasszák fiukat a művésznőtől.

A család győzelmét hirdeti a hivatalos lap mai száma, amelyben a debreceni törvényszék közhírré teszi, hogy ifj. Ormódi Vilmos 35 éves, izraelita vallású, debreceni lakost az 1877: XX. t.-c. 28. §. c) pontja alapján (tehát a pazarló életmód miatt) gondnokság alá helyezte, illetőleg a már elrendelt gondnokságot a szülők kérelmére is elrendeltnek nyilvánította.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Vasárnap: Délután: *A cigány*, népszínmű.
Este: *Éva*, operette. (A címszerepben Kállay Jolán.)
Hétfő: *Iglói diákok*, operette.
Kedd: Délután: *Tündér Ilona és a vasorru boszorkány*. Este: *Nincs előadás*.
Szerda: Délután: *Abrahám a menyországbán*, operette. Este: *Éva*, operette. (A címszerepben Dióssy Nusi.)
Csütörtök: Délután: *Cigányszerelem*, operette.
Este: *A farkas*, vígjáték. (Először.)
Péntek: *A farkas*, vígjáték.
Szombat: *A farkas*, vígjáték.
Vasárnap: Délután: *Az asszonyfaló*, operette.
Este: *A farkas*, vígjáték.
Hétfő: *A farkas*, vígjáték.
Kedd: *Éva*, operette. (A címszerepben Kállay Jolán.)
Szerda: Délután: *Limonádé ezredes*, operette.
Este: *A sarkantyú*, vígjáték. (Először.)

* **Beteg szobrász művész.** Az aradi polgári leányiskolában levő festőterületen és Weiss Leó kereskedő emeleti szalonjában néhány figyelmet érdemlő szobrászi alkotás hívja föl a közönség érdeklődését. A művész munkák megteremtője Juhász Gyula fiatal szobrász, akinek Aradon számos rokona van. A jelentős talentumu művészt rendkívüli szerénysége révén eddig csak ama körökben ismerték, amelyek a valódi értéket nem tévesztik össze a reklám-szülte tehetségekkel. Telcs Ede tanítványa volt Juhász Gyula, majd hosszú ideig külföldön tanult, azután hazajött és műveit kiállította. Alkotásaitól a Szépművészeti Múzeum is számosat megvett, Szilágyi Dezső plakettjét pedig a képviselőház szerezte meg. Megminta a Rupcsics miniszteri tanácsosné szobrát a kis fiával együtt. A művész valóban érdemes arra, hogy a közönség meleg szeretettel támogassa, különösen most, amikor betegen fekszik budapesti lakásán.

* **Weil Magda hangversenye.** (Az Aradi Ujságírók Segítő Egyesülete estélye.) Első híradásunk nyomán már miadjárt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott azon hangverseny iránt, amelyet január hó negyedikén tart Weil Magda az Aradi Ujságírók Segítő Egyesülete alapjának javára. Ez az érdeklődés minden tekintetben motivált is: a bájos urileány még Aradon nem hangversenyezett, de csodálatos művészetének híre már bejárta egész Európát. Nemcsak mesterei állítják Weil Magdáról, hogy fenomen, hanem a párizsi dícséretes nyelven szólottak róla a bécsi zenekritikusok is egy-egy nyilvános szereplése kapcsán. Weil Magda olyan erős művészi egyéniség, hogy összehasonlítást sem tár. Weil Magda, aki az idén már abszolút Selesik mester művészkadémiaján, istenáldotta, teljesen kitörtött művész, aki rövid időn belül Európa minden metropolisának közönségét meg fogja hódítani művészi számaira. A zseniális hegedűművésznő a koncerten Dienzl Oszkár fogja kísérni.

* **A Kölcsey-egylet zsurjait az új évben folytatja és a januártól kezdő program fokozott mértékben fogja lekötni az egyesület nagy közönségének állandó érdeklődését.** A fővárosi írók, művészek és tudósok legkiválóbbjaitól kapott kötelező ígéretet az egyesület az idei szezon folyamán megtartandó előadásokra. Ezeknek a helyi szereplőkkel együtt való beosztásán dolgozik most a rendezőség. A legközelebb előadás januárban Sebestyén Karolyé lesz, a színészakadémia kiváló tanára és a *Budapesti Hírlap* országosan kedvelt és elismert kritikusa. Sebestyén novemberre ígért, de betegsége folytán akkor elmaradt előadása a *Dráma és a színpad* címmel Budapesten az egyetem órási kupolacsarnokában zsúfolásig összehordott közönség előtt a minap befejezett híres előadássorozatával kapcsolatos. Isen műveinek és drámai jelentőségének fejtegetése alapján fogja megismertetni

gondolatait a színpadról és a színpadi művekről, amelyek ma legalább annyi társadalmi jelentőséggel bírnak, mint irodalmival. Kétszeres értéke lesz ilyenformán meghallgatni Sebestyént, aki nemcsak mint kiváló szellemes író és tudós, de mint művészi előadó is a fővárosi legelőkelőbb előadások kedvence.

* **Visszautasított színigazgató.** Makón újabban Nádas József színigazgató tartott előadást tavaszkor és őszi. A közönséget nagyon kielégítette Nádas társulata. Most Könyves Jenő vándortársulata két hétre játsszai engedélyt kért Makón. De a színdgyámoló egyesület megtagadta az engedélyt, mert nem akarja, hogy Nádas előtt a legújabb szindarabokat bemutassa Könyves társulata és ez által Nádasit anyagilag megkárosítsa.

* **A színigazgató közlései. Gyermekelőadás.** Kedden délután látványos gyermekelőadást rendez a színtársulat. Tündér Ilona és a vasorru boszorkány kerül színpadra. Ez a bájos gyermekmese telve van szépségekkel, hangulattal, vannak benne bőven kacagató jelenetek is, szóval a gyermek-sereg kitűnően fog mulatni az előadáson. *Vasárnapi előadások.* Vasárnap délután a magyar színművelődés egyik legkiválóbb terméke: *A cigány* kerül színpadra. — Este Lohár diadalmas operettjét, az *Évát* játssza a színtársulat címszerepben Kállay Jolánnal. — *Az iglói diákok* is szerepel a jövő színházi hét változatos műsorán. Hétfőn kerül színpadra ez a szép zenéjű és kedves tárgyú operett, amely az elmúlt szezonban óriási sikert aratott. — *A farkas.* A színházi hét, de egyszerű mind az idei évad egyik legszenzációsabb bemutatójára, *A farkas*-ra készül most a legfokozottabb ambícióval a színtársulat drámai ensembléjével és a legbőkezűbb áldozatkészséggel a színigazgató. Mert Molnár Ferenc, *A farkas* zseniális szerzője nemcsak az iránynak és ötletfinomságnak mestere, hanem bámulatos tehetségű jelenetező is, aki azonban fantáziájának gazdag tárházával (óriási feladatokat ró a színpadi beállításra is. És Molnár Ferenc adta dekoratív instrukciók Szendrey színigazgató pazarul tett eleget. A második felvonásban egyszerre koromsötét lesz a birtok a színpad és a színpad. Előbb — mielőtt az álmat jelentő feketefüggöny leereszkedik — távoli zongoraszó hallatszik, majd egy hegedű, egy másodhegedű, fuvola és így tovább... hirtelen egy egész zenekar lágy zenéje bug fel, pillanat alatt fényárban úszik a színpad, mely egy óriási dimenziójú, márvány körlepcsős, fényes sziloparnokot ábrázol. A színpadi díszítésnek egyik minden ízében művészi momentuma ez, amely annál kevésbé téveszthet hatást, mert ezt a pazar díszletet, az utolsó lélegzeten készítették az igazgató. Ami a szereposztást illeti, az is a legfényesebb sikerrel kecsegtet, amennyiben a legkisebb szerep is elsőrendű színészek kezében van. A szereposztás a következő: dr. Kelemen — Novák Irén, dr. Kelemen — Deli, Szabó György — dr. Beregi, Kégyelmes asszony — Benkőné, Micike — Nógrádi Malvin, Vilma anyja — Follá-muszéné, Egy kisasszony — Fáskesti, titkár — Herold, Zsónyi — Győző, Mikhael — Hajdutska. Rendező Beregi.

* **Képkiallítás** Dobay Ferenc festőművész a kereskedelmi akadémia dísztermében állította ki képeit. A művészi festmények rendkívül olcsók és így alkalmasak karácsonyi ajándéknak is.

* **A bohóc.** (Vasárnap utoljára.) Az Uránia igazgatóságának nagy utánjárásába került, hogy bohóc című szenzációs artista történetét vasárnapi műsorára is megtarthassa. Sikertől azonban prolongálni a képet és így a vasárnap szórakozó közönségnek módjában lesz azt a páratlan érdekességű drámát a fényes műsor keretében meg nézni. Városszerzte híre van ennek a képnek, melyet a rendezői ötletesség legsikerültebb eredményének tartanak világszerte. Az utolsó jelenet vírfagyasztó hatása leírhatatlan, azt látni kell, hogy valójában méltányolhassuk a moziművészetnek ezt az egyedül álló produkcióját. A cirkusz mutatóanyagát a világ leghíresebb artistái látják el, ami a képnek külön vonzerőt biztosít. A vasárnapi előadások, mint rendezés, most is délután két órakor kezdődnek.

* **A Divat Szalon legújabb száma érkeztet hozzánk s mi csak szolgálatot teszünk olvasóinknak, amikor e céljának oly teljesen megfelelő asszony újságot figyelmükbe ajánljuk.** Nehéz időket élünk, még nehezebből félünk s ilyenkor mindenkinek szüksége van egy ilyen hű barátára, a mely minden tudnivalóra megtanít, kenyérkeresethez vezet és nemes szórakozással könnyíti a bizonytalanság és cüggedés perceit. Csodálatos újság ez. Színes dívatképek között érkezik hozzánk, úgy véljük: csak a legújabb divat csodáit ismerjük meg. Mohón nyulunk utána — hi zen, ki ne érdeklődne a divat s a szép öltözködés iránt! — és mikor az olvasás végére érünk azt tapasztaljuk, hogy ma luxus táplálására kaptunk kedvet, hanem egész sereg olyan tudnivalót nyertünk, a melylyel a luxus ellen küzdve, mégis mindig elegánsan öltözhünk, a viselkedésünk minden vonalon korrekt lesz, értünk a háztartás ezerféle ágazó fortélyához és sok olyan iparművészeti, gazdasági dolgot tanultunk meg, a melylyel e nehéz időkben könnyíthetünk nemcsak kedves szórakozással e nehéz percekben, de könnyíthetünk a megélhetés gondjain is. A Divat Szalonban természetesen válogatott szépirodalom, sőt gyermek-újság is van s így, a ki erre a lapra három korona ötven fillért egy negyedévre előfizet, kap: egy dustartalmu divatlapot, egy tökéletes kézimunka-újságot, a hasznos, szükséges ismeretek egész tárházát, egy teljes szépirodalmi lapot, egy kedves gyermek-újságot és az ingyen mellékletek, szabásnak egész halmazát. Mutatványszámot küld a Divat Szalon kiadóhivatala Budapest, IV. Eskü-ut 5. 8066

* **Mirakel óriási sikere.** Mirakel, az a festői szépségű mozdíráma ma is óriási siker mellett került vetítésre az Apolló-színházban. A publikum nem győzött betelni Beatrix romantikus szerelmének megkapó történetével. A kép példátlan sikerében határozottan nagy része az apácát személyesítő német művésznőnek, aki kiváncsok külsejével s kritikán felül álló művészetével valóssággal magával ragadja a nézőközönséget, amelynek érdeklődését jelenetről jelenetre egyre jobban felkelti. A színpompás, cselekményekben gazdag középkori lovagdráma holnap, vasárnap is műsoron marad az Apolló-színházban, hogy azoknak is alkalmuk legyen megismerni a mozinak ezt a klasszikus alkotását, akik hétköznapiakon nem áldozhatnak a mozi kulturájának. 177

* **A legújabb Nordisk-kép az Apolló-színházban kerül színpadra hétfőn.** A kép címe: Két férfi s a cselekmény, mint a többi norvég slágerek, csodás megjátszásban s utánozhatatlan beállításban kerül az Apolló-színház közönsége elé.

* **Állandó képkiallítás Nagy Géza fényképész kapualjában.** Műtermi felvételek naponta d. e. fél 9-től d. u. 4-ig. Interieur felvételek saját lakáson, ugyisintén kis kép után Patin, Sepie Aquarel, Pastel nagyítás és egyéb külső felvételek szolid árak mellett eszközölhetnek Arad, Andrássy tér 22. sz. Polgári takarékpénztár épületében. Telefon 922.

* **60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjegy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel László kölcsönzőintézetében, Aradon.**

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

Elmult a háborus veszély.

(Végleg elintézték a Prochaska-ügyet. — Megegyeztünk Szerbiával. — Mit akar Törökország?)

Saját tudósítónktól.

Arad, december 21.

A nagy balkáni kavargás megoldásáról szóló kedvezőbb hírek mindenfelé meghöngyebbülést és meglepetést keltenek. A helyzetet valójában Bécsből kapott következő értesülésünk világítja meg:

A nagyköveti értekezletnek Albániára vonatkozó határozata még nem jelenti a függő kérdések végleges megoldását. A nagyhatalmak elvi megegyezése Albániát és a szerb kikötőt illetően a mi álláspontunk győzelmét jelenti ugyan és könnyít is némileg a helyzeten, de még hátra van két jelentékeny nehézség. Először is Albánia területi körülhatárolása, ami bizonyára sok fejtorést okoz még a nagyhatalmak londoni képviselőinek, másodsor pedig az osztrák és magyar és szerb viszony rendezése. A londoni táviró jelentése tehát mindenestre öröndetes, de azért még nem jogosít föl túlságos optimizmusra.

Elégtételt kaptunk Prochaskáért.

Budapestről jelentik: a Pester Lloyd késő éjjel a következő szenzációs táviratot kapta jól értesült helyről Belgrádból: *A Prochaska ügy, amely oly sokáig nyugtalanította a közvéleményt, ma teljesen, véglegesen elintéződött.* Pasics miniszter ma délután megjelent az osztrák-magyar követségen és személyesen fejezte ki a szerb kormány őszinte sajnálatát Ugron követnek azon vétség felett, amelyet a szerb katonai hatóság néhány képviselője Prochaska konzullal szemben elkövetett. Ezáltal a Prochaska ügy rövidesen elintéződött, amennyiben a szerb kormány nem is várta be, míg az osztrák-magyar kormány e tekintetben a szerb kormányhoz fordul, hanem saját jószántából a kínos ügyből a szerb kormányra háruló köteleességet teljesítette.

Szerbia és monarchiánk.

— Albánia sorsa. —

Bécs: A Havas-ügynökség egy belgrádi hirt közöl, amely szerint Szerbia a követségi reünio által ajánlott megoldást az albán és kikötő kérdésben elakarja fogadni.

Bécs: A londoni nagyköveti reünio eredményét londoni jelentések szerint az európai feszültség okainak megszüntetésében máris konstataálni lehet. Két nyílt kérdés azonban még ma is fennáll. Az egyik, amely meglehetősen élesé válhat: Albánia határainak megállapítása. Annyi különböző és ellentétes érdek jöhet Albánia határai megállapításánál szóba, hogy valószínűleg ezt a határmegállapítást is a nagyhatalmaknak kell elvégezni. Ismeretes különben, hogy a Balkán államok háboru előtti határait is a nagyhatalmak erősítették meg. A másik, még komplikációkra alkalmas kérdés a monarchia és Szerbia ügye. Pasics miniszterelnök legutóbb már olyan értelmű hírlapi nyilatkozatokat tett, amelyekből arra lehet következtetni, hogy Szerbia igyekszik érdekeit összhangba hozni Ausztria-Magyarország érdekeivel és a szerb politika visszavonulóban van eddigi álláspontjáról.

Belgrád: Sándor trónörökös mai születésnapját nagy fénnnyel ülték meg. A tisztikar küldöttségben üdvözölte a trónörökösöt, aki a köszönő beszédében többek között így felelt:

— Dicső hadseregünk fényes győzelmei megvalósították a szerb nép sok álmát és ideáját. Karagyorgyevics utódai, akiknek sorsa elválaszthatatlanul össze van forrva Szerbiával, óvatosan ör-

ködnék azon, hogy a még meg nem valósult szerb ideálok is beteljesedjenek.

Konstantinápoly: Pallavicini osztrák-magyar nagykövet ma hosszabb tanácskozást folytatott Kiamil pasa nagyvezírral és Noradunghian külügyminiszterrel. A tanácskozás eredménye az, hogy a porta már legközelebb proklamálni fogja Albánia autonómiáját.

A békekötés jelei.

— A nagykövetség konferenciája. —

London, december 21. A nagyköveti konferenciáról kiadott kommunikét a béke komoly jeleinek tekintik, amely a háborus veszedelmet eloszlatja. Remélik, hogy a nagykövetség most már befolyást fognak gyakorolni a béketárgyalás menetére is. Törökország most már nem számíthat arra, hogy a hatalmak egyenlenségéből hasznot húzzon e ennél fogva igyekeznie kell majd megegyezésre jutnia. A kommuniké nem tesz említést arról, hogy Albánia határa dolgában is megállapodtak-e már a nagykövetség, de valószínű, hogy ez a kérdés is szóba került már. A szövetséges balkáni államok mindenestre pontos értesülést kaptak már a nagyhatalmak határozatairól, ami abból is kitűnik, hogy a szerb ügyvivők tegnap hosszabb ideig tanácskoztak a külügyi hivatalban. Az angol sajtó azon a véleményen van, hogy a nagykövetség határozata alkalmas az európai béke fenntartására.

A Balkánon folytatják a harcot?

— Török elszántság. —

Páris, december 21. A Temps konstantinápolyi tudósítója hivatalos helyről kapott információ alapján jelenti, hogy Törökország el van szánva arra, hogy az ellenségeskedést újra megkezdi. A török kormány biztosan számít a görögökkel szemben való győzelmére s azt mondja, hogy Janina még ma is olyan erős, mint a milyen az első napon volt. Törökország most már egyáltalán nem tárgyal a görögökkel s a fegyverszünet utólagos aláírását el sem fogadná.

Osztokodás.

Bécs, december 21. A Südslavische Korrespondenz jelenti Belgrádból: A legutóbbi napokban a bolgár és a szerb kormány között tárgyalás indult meg, amelyen a két kormány megegyezett egymással a kölcsönös segítség dolgában arra az esetre, ha a Törökország ellen való háboru folytatására kerülne a sor. A megállapodás értelmében Szerbia segíteni fogja a bolgárokat a csatlakozási vonalánál és valamennyi csapatát a bolgárok rendelkezésére fogja állítani, minthogy a bolgárok a görögök támogatására egyáltalán nem számítanak és segítségüket nem is kérték. Szerbia a támogatás fejében Bulgáriától területi kárpótlásban fog részesülni. A két kormány Monasztir birtoka dolgában is megegyezett egymással. A Szerbiában legutóbb törént fegyverkezésnek tehát csak a bolgárok segítése volt a célja s így más célt nem lehet neki tulajdonítani.

Bolgárok és görögök.

Szaloniki, december 21. Ferdinánd király ma éjjel hirtelen elhunyt Szalonikiból, de nem tudják, hogy hová ment. A bolgárok és görögök viszonya némileg megjavult. A bolgár hatóságok viselkedése a görög hatóságokkal szemben barátságosabb lett. A tegnapi udvari ebéden, amelyet György király Ferdinánd király tiszteletére adott, György király felköszöntőt mondott a Balkán-szövetségre. Boris és Ciril hercegek tegnap meglátogatták a görög királyt.

Prága, december 21. A Narodni Liszt belgrádi tudósítója újabb beszélgetést folytatott Pasics miniszterelnökkel, aki azt mondta, hogy ebben a pillanatban, amikor a nagyköveti konferencia a vitás kérdésekről még tárgyal, nem nyilatkozhatik. Szerbia az öt érdeklő kérdéseket a nagyhatalmak döntése alá bocsátotta. A Balkán-szövetségre vonatkozóan a szerb miniszterelnök azt mondta, hogy a szövetség változatlanul fennáll és a háboru után is fenn fog maradni.

Hogy Ausztria-Magyarországhoz való viszonyunk a háboru után miként fog alakulni, az már

nagyjában tisztázva van. Érdeklünk, hogy a szomszédi viszonyban éjűnk Ausztria-Magyarországgal. Egy ilyen háboru után, mint a mostani volt, hosszú békére van szükségünk, mert jó ideig eltart, míg a meghódított tartományokban kellőképp berendezkedünk. Hatalmas szomszédunk sok tekintetben hasznunkra lehet ebben. Ami a tengerhez való kijutásunkat illeti, Ausztria-Magyarország hajlandóságát fejezte ki arra, hogy kereskedelmi kikötőt kapjunk albán területen nemzetközi ellenőrzés alatt, olyan vasúti összeköttetéssel, mely albán területen megy keresztül. Egy ilyen vasúti üzem első feltétele azonban az, hogy annak biztonsága garantálva legyen. Ezt a garanciát az albánok nem tudják nekünk megadni, ennek következtében lépéseket tettünk, hogy ebben a tekintetben Ausztria-Magyarország és Szerbia nézeteit összhangba hozzuk és a végleges döntést a hatalmak konferenciájára bizzuk.

Berlin, december 21. A német sajtó a nagyhatalmaknak Albánia autonómiájára vonatkozó megegyezésében osztrák és magyar politika sikerét látja. A Berliner Tageblatt csak azt kifogásolja, hogy a konferenciáról kiadott hivatalos kommuniké az a része, amely az Adriához vivő kereskedelmi utról szól, nagyon homályos s azt írja, hogy a kereskedelmi út alatt mindenki azt értheti, a mit akar és valószínű is, hogy a konferencián résztvevő nagykövetség egy része mást is értett alatta. A többi újság mind egyetért abban, hogy a háborus bonyodalmak veszedelme most már remélhetően megszűnt.

Nikita sorsa.

Cettinje: Azt a belgrádi hirt, amely azt újságolja, hogy a montenegrói dinasztia trónja megingott, illetékes részről a leg-határozottabban megcáfolják. Nikita király és családja sohasem volt népszerűbb, mint épen most.

Kína lázong az oroszok ellen.

Pétervár, december 21. A kínai keleti vasut vidékéről riasztó hírek érkeznek. A kínai nép erősen forrong és felkeléstől tartanak. Attól félnek, hogy már legközelebb véres összeütközések lesznek. Az orosz hadügyminisztérium a transzaur hadtest parancsnokának, Martinov tábornoknak szigorú utasításokat küldött. Az orosz lakosság a csapatok sürgős megerősítését kéri. Egy orosz nagykereskedőt tegnap a kínaiak kiraboltak.

VIDÉK.

Háztartási tanfolyam. Mezőkovácspháza községben a földművelő és iparososztály serdülő leányai számára a földművelésügyi kormány a község támogatásával november hó 1-től kezdődőleg gazdasági háztartási tanfolyamot rendezett, melynek vezetésére Ratsek Franciska, Földes Istvánné és Biró Jolánka urhölgyek voltak kirendelve. A tanfolyamra csak korlátolt számmal jelentkezettek a növendékek, számszerint 24-en vehettek abban részt. Az új intézmény iránt a lakosság — mint minden új intézménnyel szemben — kevés bizalommal viseltetett és csak a helyi „Patronage” egyesület vezetőinek ügybuzgósága, serkentése tette lehetővé, hogy azt teljes számban látogatták. A tanfolyam úgy elméleti, mint gyakorlati ügyköre kiterjedt: főzésre, sütésre, gyermeknevelésre, szabásra és egyéb háztartási teendőkre. A tanfolyam a mai napon ért véget, és a növendékek egy szűkkörű bizottság előtt számoltak be a tanfolyamon szerzett tanulmányokról. Habár az ily természetű vizsgák már, az ügy sajátzerű praktikus intézményénél fogva, másrészt annak népszerűsítése szempontjából is nyilvánosnak szoktak lenni, az ez esetben elzárkózott a nyilvánosság elől, mert a helyben lakó orvosokat sem érdekesítették a meghívásra, holott jogos és alapos bírálatot első sorban az orvosok mondhattak volna. A záróvizsgán az azzal kapcsolatos ebéden részt vett a földművelésügyi kormány képviselőiben Czeglédy gazdasági szaktanár és a község néhány kiválasztott tagja. A növendékek gazdag menüt állítottak össze; az ebéd alatt Kóvér Béla főszolgabíró a földművelésügyi kormányra és Benedek István annak jelen volt képviselőjére mondtak pohárköszöntőt.

Elítélték az engedetlen rendőrt.

— Nyolc napi fogház Polyáknak. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 21.

Zsufolt teremben, nagy hallgatóság előtt ma tárgyalta le Csilléri Sándor budapesti büntető járásbíró, a hivatali kötelesség megtagadásával vádolt Polyák István rendőr ügyét. A képviselőház szeptember 17-iki ülésének hőse már nem rendőr, állásától elmozdították, most Károlyi Mihály gróf magtárára. Civilben jelent meg a bíróság előtt, prémes kabátban, világos bricsesszandrában és hosszuszáru csizmában. A tárgyaláson a közvérdát Bolemann ügyészéi megbízott, a védelmet Sebestyén József dr. képviselte.

A bíró ismertetve a vádat, megkérdi Polyáktól, bűnösnek érzi-e magát?

(Megtagadott engedelmisség.)

— Nem, feleli ez. — Miért nem? — Én a kapott parancsot törvénytelennek véleményeztem. — Nem erről van szó. Elővette a tettet, vagy nem? — Nem követtem el. — A rendőrségen beismerte, hogy megtagadta az engedelmisséget.

— Szeptember 17 én az országban, amiért Pavlik ur parancsa elhangzott...

— Mi volt ez?

Pavlik ur ezt mondta: — A kellemetlenségből elég volt, rendőrök tisztítják ki a padokat. Álljanak fel! én ezt feleltem: *Én független magyar képviselőt nem vezetek ki egyet sem.*

— Miért mondta ezt? Mit ért független képviselő alatt?

— Ilyen dolog még soha sem fordult elő. Én is független érzelmű hazafias ember vagyok.

— Mióta rendőr ön? — 1910. április 1 seje óta. — Mire tett ön esküt? — Hogy a főváros vagyonbiztonságát még életem árán is megóvom s feljebbvalóimnak engedelmeskedni fogok.

— Miért nem rendőr ön most? — Mert jog erős fegyelmi ítélet miatt elbocsájtottak az engedelmisség megtagadása miatt.

— n hogy került be a Házba? — Napiparancsokkal vezényelték be, Pavlik ur azt mondta, az elnök ur utasítása folytán a zajongó-képviselőket el kell távolítanunk. Ezért azonban minket felelősség nem terhel. — Ön nem ezt mondta: Én a képviselő urak közül senkit kivezetni nem fogok. Miért tette ezt? — Hazafiaságból. — Akar még valamit mondani? — Nem. — Gondolt ön arra, hogy esetleg elveszti az állását? — Igen. *De én az élettől nem félek*, még ha kubiros talicskát kell is tologatnom. Én többször végignézttem a Házban a történeteket és örültem, hogy nekem nem kellett beavatkoznom. — Ön Faragó Antal képviselőre is hivatkozott. — Igen, mert ő az én kerületemben a képviselő. Bejelentettem gróf Károlyi Mihály urat is, de ez tévedésből történt. — Az a gyanu is felmerült, hogy ön önérdékből cselekedett s csak színészkedett? — Ezen gyanu ellen tiltakozom — volt a válasz. — Ezzel véget ért Polyák kihallgatása és rátértek a bizonyítási eljárásra.

(Nem szabad politizálni.)

Pavlik Ferenc rendőrfelügyelő az első tanu. Elmondja, hogy történt az eset. A Ház elnöke neki utasítást adott, hogy az átadott névjegyzékben felsorolt ellenzéki képviselőket, ha kell, karhatalommal is, vezettesse ki a Házból. Tanu figyelmeztette a legénységet, ha netán a képviselők arra buzdítanák őket, hogy ne engedelmeskedjenek, *erre ne hallgassanak*, mert ők katonai fegyver alatt állnak. Amikor bevonultunk, — mondja Pavlik — felszólítottuk a képviselőket a terem elhagyására. Erre előlépett Polyák. Katonásan szalutált és így szólt:

— *Jelentem alásan, én független magyar képviselőhöz nem nyulok.*

— Erre bekisértem őt a főkapitányságra. Bolemann ügyész: Mójában lett volna a vádlottnak, hogy hazafiaságra való hivatkozással, korábban bejelentése tiltakozását?

— Természetesen. Nekünk politizálnunk nem szabad. Ha korábban bejelentette volna tiltakozását, nem vezényeltük volna őt be a terembe.

Védő: Felügyelő ur első jelentésében azt mondja, hogy Polyák nem is kapott parancsot s az egész szereplése pusztán színészkedés volt?

— Lehet, hogy mondtam.

Védő: Bármily parancsot végre kell hajtani önöknek, még ha az törvénytelen is?

— A Ház elnöke csak törvényes parancsot adhat ki, — feleli Pavlik. (Zaj.)

Bíró: Ha a közönség nem viselkedik csendesen, kiűrittem a termet.

Pavlik: Én nem mérlegelek semmit. Felsőbb-ségem bármily parancsát végrehajtom, mert én karhatalom vagyok.

(Nincs kivétel.)

A következő tanu Beniczky Tamás rendőrfelügyelő volt, aki az engedelmisség megtagadásánál nem volt jelen. Volkenberg Gyula rendőrfelügyelő úgy mondja el az esetet, mint Pavlik. Károlyi Mihály gróf tanu szintén jelen volt akkor, mikor Polyák előlépett és kijelentette, hogy ő magyar képviselőt nem vezet ki.

— Vad ott most méltóságod szolgálatában áll? — kérdezte tőle az ügyész megbízott.

— Igen, november elseje óta.

A védő: Többször is kiadta Pavlik a parancsot, hogy mindenkit ki kell vezetni?

— Igen és ez Andrássy Gyula grófra, Semsey László grófra és Pallavicinire is vonatkozott. A tiszték lökdösték előre a rendőröket, hogy kurázsit öntsenek beléjük, de a dolog nem ment sehogyse. Egyenesen felhívtuk a rendőröket, hogy ennek a parancsnak ne engedelmeskedjenek.

Ezután Zboray Mislós dr. képviselő mondtatta el részletesen az emlékeztetés ülés történetét. A képviselők — ugymond — elsáncolták magukat s teljes lehetetlenség lett volna őket kivezetni. Mondtuk is Pavliknak, hogy hiába dikciózik. Ő ezt felelte: az elnök őt arra utasította, hogy kivétel nélkül mindenkit vezettessen ki.

(Egy heti fogház.)

Ezután a pörbeszédnek következtek. Csilléri bíró végül kihirdette az ítéletet, amely így szól: Polyák István bűnös a hivatali engedelmisség megtagadásának vétségében és ezért egy heti fogházbüntetésre ítélem.

A védő felebbezést jelentett be az ítélet ellen. Az ügyész megnyugodott.

HIREK.

Apor Elek — szabadlábon.

— Az aradi algróf bűnügye. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, december 21.

Néhány héttel ezelőtt tudvalévően egyik ismert család tagját, Apor Eleket letartóztatta a bécsi rendőrség, mert az osztrák fővárosban Apponyi gróf nevében szélhámosságokat követett el. Többeket megkárosított, mert mindenütt úgy szerepelt, mint Apponyi Albert gróf unokaöccse. Egy kereskedőtől például huszezer koronát kapott különböző megbízatások elvégzésére.

A fiatalember, aki Apor Lipót volt aradi törvényszéki bírónak a fia, ma váratlanul kiszabadult a bécsi rendőrség fogházából. Mint éjjel jelenti bécsi tudósítónk, Apor Eleket kaució ellenében helyezték szabadlábra. A rendőrség különben is több följelentőtől ígéretet kapott, hogy a panaszt visszavonják, ha a család rendezi a fiatalember kinos ügyeit. A bűncselekmények között különben is számos van olyan, a melyet csak magánvádra üldöz a törvény.

Ha a család ezekkel elintézi az ügyet, akkor nem is tesznek följelentést azok a megkárosított egyének, akik eddig még nem fordultak a rendőrséghez. Mint bécsi tudósítónk jelenti, a fiatal Apor ügyét különben is elsimitani igyekszik a hatóság, mert előkelő protektorai mindent megtesznek az érdekében.

Aradi katonák karácsonya.

— Térzenével és karácsonyfával vidítják a legénységet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Karácsony, az ajándékok és szeretet ünnepe nem mutatkozik vidámnak azokban a családokban, amelyeknek valamelyik tagja katona és szomorú ünnep lesz a laktanyákban is, ahol sok hivatásból, kenyérkeresetétől elszórt ember gondol fájó szívvel az elhagyott otthonra, támasz nélküli családra. Érti ezt az örömtelenséget a társadalom is, amely adományával akarja felvidítani a katonák karácsonyát; de érzik a katonaság vezetői is, hogy a szokott keretek, rideg fegyver mellett ezidén nagyon is sívár lenne a katonák karácsonya: tehát szint, újdonságot, felelevenítő hangulatot kell teremteni a laktanyákban, jókedvűbbé tenni az ünnepet a katonák és hozzátartozóik számára.

Igy Barbini ezredes a 33. gyalogezred parancsnoka ezredparancsban közölte a legénységgel, hogy *vasárnap délelőttre mindenki hívja be a várba hozzátartozóit, családját*, mert az ezredzenekara térzenét ad éppen a rendkívüli szolgálatot végző katonák családtagjai számára. Térzenével vidítják, biztatják jobb kedvre a tartalékosok anyját, testvérét, feleségét, akik ugyan szívesebben vennék, százszor jobb kedvűek lennének, ha akár katonazeneszó nélkül is, de hazajönne a katona-fiuk, férjük, rokonuk. Egyelőre — minden békeremény nélkül — még nem tartunk itt és a katonák, a tartalékosok is a kaszárnnyában, a várban ünneplik a karácsonyt.

Hogy ez az ünnep ne legyen oly sívár és melegségnélküli, azt is elrendelte Barbini ezredes, hogy minden századnál állítsanak karácsonyfát kedden este a legénységnek. Legalább az égő gyertyácskák és a zöld fa emlékeztesse, ringassa boldog képzelődésbe a fegyverben álló polgárokat otthonukra, amelytől el kellett szakadni...

— Az Aradi Közlöny naptárának szétküldése folyamatban van. Az arra jogosult helybeli előfizetők karácsonyig kivétel nélkül megkapják az eddigigél dúsabb tartalmu díszes kiviteli 500 oldalas naptárt, amelyet a lapkihordók turnusokban kézbesítenek. December 22-én, vasárnap kapják meg a naptárt az Aulich Lajos-utcában, Knézich Károly-utcában, Lujza-utcában, Mikes Kelemen-utcában, Lanher György-utcában, Közép utcában, Bem-utcában, Szent István-utcában, Darányi János-utcában, Sina-utcában, Koszoru-utcában, Aranykőz-utcában, Lovarda-utcában és Kelemen téren, folyó hó 23 án, *hétfőn* a Ferdinand-, Szent László-, Karolina-utakban, Pécskai ut, Lövész-, Fábán László-, Erzsébet-, Vas-, Gróf Leiningen-, Ormay Norbert-utcában, Ferenc-tér és Dobó utcákban lakó előfizetők az Aradi Közlönynek. — Az Aradi Közlöny kiadóhivatala ezúton kéri azon t. előfizetőit, akiknek előfizetési hátralékuk nincs és így naptárra igényt tarthatnak, de azt tévedésből nem kapnák meg, ezen körülményt közöljük az Aradi Közlöny kiadóhivatalával, (Telefon 151.) hol panaszuk azonnal elintéztet nyer.

— A horvát bán utazása. Bécsből táviratozzák: A Südslawische Correspondenz jelenti: illetékes helyen Bécsben megerősítik azt, hogy *Quvaj horvát bán, királyi biztos a legközelebbi napokban hosszabb szabadságra megy és többé nem tér vissza állásába, mert nyugdíjazták*. Teljesen alaptalan az a hír, hogy valamely magas rangú tábornok lesz Horvátország bánja. A tény az, hogy egyelőre provizorium fog beállni; Horvátország élén a közigazgatás egy mai magas rangú hivatalnok fog állni, aki hónapok óta ki van szemelve erre a méltóságra s aki most Budapesten működik.

— Auffenberg és Schemua új állása. Bécsből táviratozzák: A lapok jelentése szerint Auffenberg lovag gyalogsági tábornokot, volt hadügyminisztert hadsereg főfelügyelővé és Schemua gyalogsági tábornokot, volt vezérkari főnököt a raguzai 16-ik hadtest parancsnokává nevezték ki.

— **Bécs új polgármestere.** Bécsből táviratozzák: A polgári klubban tartott próbaszavazáson, amely a hétfőn lezajló polgármester választásra biztos kimutatást nyújt, Weiskirchner volt kereskedelmi miniszter 89, Porczer első alpolgármester 22 szavazatot kapott. Egy cédula üres volt. A klub meleg óráiban részesítette Weiskirchner, akinek megválasztása most már bizonyos. Hétfőn délelőtt lesz a polgármester választó rendkívüli közgyűlés. Ilyen körülmények között Porczer le fog mondani az első alpolgármesterségit, és a kormány őt fogja ruházni az alsó-ausztriai helyettes tartományi marschal méltóságot.

— **A bajor új régens esküje.** Münchenből táviratozzák: A trónteremben ma délután ment végbe Lajos régens herceg ünnepélyes esküvője. Jelen voltak a királyi ház hercegei, az összes miniszterek, a két kamara tagjai a szociáldemokratákkal együtt, a legfőbb udvari méltóságok, a katonai és polgári hatóságok küldöttségei és a papság. A tribünön a királyi ház, valamint a diplomáciai kar tagjai foglaltak helyet. Délután két órakor a régens a trónterembe ment és fellepett a trónra, melyet a királyi hercegek vettek körül. A nagy díszkíséret, valamint a miniszterek és államtanácsosok a trón két oldalán állottak. Az igazságügyminiszter felolvasta az esküment, melyre a régens felemelte jobb kezének két ujját és letette az esküt az alkotmányra.

— **A katonák karácsonyi szabadsága.** Bécsből táviratozzák: Nem igaz az a híresztelés, hogy az idén karácsonyra a tisztek, önkéntesek, tartalékosok és a legénység nem kapnak szabadságot. Csak a Boszniában és Hercegovinában lévő hadtestek területén nem lesz karácsonyi szabadság, de minden más csapatotestben épen olyan számmal fogják szabadságot adni azokat, akik kéri, mint máskor. Különböző most már tömegesen küldik haza a behívott katonákat, de valószínű, hogy januárban új behívások lesznek.

— **Segítség a vidéki pénzügyintézeteknek.** A Bud. Tud. jelenti: A fővárosi pénzügyintézetek ma este Ulmann Adolf főrendiházi tagnak, a Magyar Általános bank vezérigazgatójának elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen arra a körülményre való tekintettel, hogy az utóbbi időben egyes vidéki pénzügyintézeteknél a betevők pénzeiket minden ok nélkül kivonták, elhatározták, hogy e vidéki pénzügyintézeteknek — most élvezett rendes visszleszámitolási hitelükön felül — megfelelő újabb hitelt bocsátanak rendelkezésre. Ez ügyek elintézése céljából szűkebb bizottságot küldtek ki, amely e hó 23-án kezdi meg működését a budapesti giró és pénztáregylet részvénytársaság helyiségeiben.

— **Felfüggesztett városi tanácsnok.** Makóról jelentik: Sonkovich János, Makó város adóügyi tanácsosa régi idő óta hanyagul vezette hivatalának ügyeit, úgy, hogy két évvel ezelőt fel kellett függeszteni állásától. Hosszas fegyelmi vizsgálat után visszahelyezték az adóhivatal élére, azonban továbbra is lankán kezelte hivatalos dolgait, úgy, hogy az adóhátralékok óriási módon felszaporodtak és a rendellenesség folytonosan nagyobb lett. Galambos polgármester most jelentést tett az újról Hervay alispánnak, aki azonnal felfüggesztette az adóügyi tanácsost állásától.

— **Doktorrá avatás.** Holländer Sándor aradi ifjút, aki évekig volt külföldi levelezője az Aradi Közlönynek, e hónap 23-án avatták a jogtudományok doktorává a budapesti tudomány egyetemen.

— **Házasság.** Müller Gyula szabadkai nagykereskedő e hó 15-én házasságot kötött Kohn Elzával, Kohn Samu aradi tekintélyes kereskedő leányával. Tanúk voltak Prieger István dr. és Goldzieher Albert dr.

— **Virágkiállítás Aradon.** December végén, néhány nappal karácsony előtt nyíló, teljes pompájában díszlő orgona bokor! Fehér orgona, égszínké orgona, teljes szépségében büszkélkedő szalea! A szemnek és a természet gyönyörűségén gyöngédségén, a virág látásán felmelegedő szívnek nem képzeltető kedvesebb valami, mint az eleven, színes, viruló, illatozó virág. A kultusza a legszebb emberi megnyilvánulások közé tartozik, mert teljesen önzetlen. A virág mindenét odaadja és semmit sem kíván érte az embertől csak azt, hogy gyönyörködjen benne. Ezt a kívánságát bizonyára teljesíteni fogja az aradi közönség, melyet valószínű virágterdő vár a polgári leányiskola tornatermében, ahol holnap, vasárnap reggel kilenc órakor nyílik meg Arad város kertészetének virág kiállítása és vásárja. Meséknek megelevenedése az, amit a városi kertészet az óriási teremben, az előcsarnokban és a lépcsőházban fölhalmozott. Aki Schönbrunnak a pálmaházát látta, vagy a Rotschild kertekben járt Döblinben, az is elismeréssel adózik annak a nagyszerű képnek, melyet a város eme költői „közgazdasági akciója” nyújt. A tornaterem falai mellett rendkívüli gazdagságban és kitűnő ízléssel elrendezve végighúzódó százfélék íjtája a pálmáknak és elszámálhatatlan délszaki növényeknek, az asztalokon Szabó József főkertész ambícióját, kiváló szaktudását dicsőítő ezernyi cserépben a növénykultúra változatos és felsorolhatatlan meglepetései. Ciklamen, begonia, kamélia, jácint, tulipán, kankali, aukuba, erika és egyéb dísznövények valamennyi a legszebb virulásban és a szivárványt is megsegyenítő színváltozatban. A kiállítást ma délután mutatta be Lócs Rezső gazdasági tanácsnok, a városi kertészet érdemes megteremtője a sajtónak és úgy öt, mint Szabó főkertészt a legmelegebb elismerés illeti azért, amit ezzel az új és bájos kiállítással nyújtanak az aradi közönségnek. A bemutatott délszaki növények és virágok eladók és pedig nagyon méltányosan árusítja azokat a város. A vásár is holnap reggel kezdődik. *Belépő díj nincs.*

— **Aradmegyei jegyzők ügyei.** Az aradmegyei községi és körjegyzők egyesülete ma délelőtt Povázasz Soma magyarpécskai községi jegyző elnöklése alatt tartotta közgyűlését, amelyen az adótvörvények végrehajtásával is foglalkoztak. Miután most már kétségtelen, hogy az új adótvörvények végrehajtását elhalasztották, a jegyzőket sem izgatta annyira a végrehajtás munkája, amely — így panaszkodtak — súlyos terhet ró a jegyzőkre és megkárosítja őket. Bernáti Ferenc jegyző és több társa ép ezért indítványt nyújtott be, amelyben azt kérték, hogy a jegyzőegyesület írjon fel a kormányhoz, kérje államköltségen segéderők kirendelését és anyagi kárpótlást az ezután elmaradó adóintézési, adóvkitöltési díjak helyébe. Az indítványt a közgyűlés Povázasz elnök előterjesztésére levette a napirendről és a békésmegyei jegyzőegylet átiratához csatlakoztak, amely az országos jegyzőegyletre bizza a jogos kívánság kivívását. A jegyzők közgyűlése ezután tiltakozott az ügyvédszövetség határozata ellen, amely a jegyzői magánmunkálatok beszüntetését követeli. Végül elhatározták, hogy az évi tagdíjat négy koronáról nyolcra emelik fel.

— **Halálozások.** Kormos Adolf, volt szállótulajdonos ma reggel Zámon meghalt. Az elhunyt sok éven át lakott Aradon, a hol a vendéglői és kávéházi körök jól ismerték és szerették. Néhány év előtt meghalt egyetlen fia, Kormos Sándor a tehetséges fiatal aradi újságíró. Kormos azóta buskomorságba esett, visszavonult mesterségéből és jóformán csak a halottnak élt. Most, hosszas szenvedés után betelik az a vágya, hogy fia mellé temessék.

— **Özv. dr. Perger Jánosné,** Arad város tisztifőügyvezetőnek özvegye ma reggel meghalt.

— **Megszűnt a „Tíz szentek” aranybánya.** A brádi járásba tartozó Szelistye község határában az ugynevezett Hulpus tájékon huszonhárom esztendő előtt bányajogot adományozott az állam a Medreana nevű bányatársulatnak. A társulat, amelynek ma a Medrea család örökösei és utódai a tagjai, Tíz szentek védőnevet adott a bányának, de egyebet nem is tett. A száznyolcvanezer négyszázhatvanöt négyszög méter területű bányában csak az első időben kutattak arany után, de hamarosan felhagytak a feltárás munkájával, mert a fáradságos bányászás költségeivel szemben aránytalanul csekély, majdnem semmi arany került ki a Tíz szentek négy tárójából. Hosszabb idő óta teljesen üzemen kívül áll a Medreana szelistyei bányája és a zalatnai bányakapitányság már két év előtt szigorúan felhívta a Tíz szentek tulajdonosait, hogy helyezték üzembe az aranybányát. Miután ez a mai napig sem történt meg, a bányakapitányság harminc korona bírságot rótt a Medreana részvénytársaságra és felszólította őket, hogy hatvan nap alatt helyezték üzembe a szelistyei bányát, mert különben elvonják tőlük a bányajogositványt.

— **Kegyelmet a polgárságnak!** Bajáról jelentik: Baja város törvényhatósági bizottsága feliratott intézett Teleszky János pénzügyminiszterhez, amely így szól: Nagyméltóságú Pénzügyminiszter Ur! Tekintettel a nyomasztó közgazdasági helyzetre és az általános pénzdrágaság által okozott fizetéseketelenségekre, Baja város törvényhatósági bizottsága mai napon tartott közgyűlésén mély tisztelettel kéri Nagyméltóságodat, hogy a közadók behajtásának foganatosítását 1913. év tavaszáig felfüggeszteni és különösen a kis egzisztenciákat a tönkrejutástól megmenteni méltóztatassék.

— **A vasárnapi munkaszünet érvényben van.** A kereskedők és a nagyközönség tájékoztatására szükségesnek tartjuk ismét közölni, hogy a vasárnapi munkaszünet holnap, december 22-én (eltérően a néhány évben tett kivételtől) nincs a vidéken felfüggesztve, tehát az üzletek csak délelőtt 10 óráig maradnak nyitva.

— **Unitárius istentisztelet esküvővel.** Hirt adunk arról, hogy az aradi unitáriusok a szokásos órái istentiszteleteiket vasárnap délelőtt fél tíz óráig kezdődőleg tartják meg az evangélikus templomban Józsa Miklós esperes lelkész vezetésével. Mindjárt az istentisztelet után egyházi áldásban részesülnek a polgári házasságot kötött Bacsi Sándor birtokos és neje Strifler Erzsébet. A jelzett fogadó órát 10–11-ig minden körülmények között megtartja Józsa esperes a Fehér Kereszt 8. számú szobájában.

— **Felebbezés a moziügyben.** Rudas Samu aradi lakos felebbezést adott be a belügyminiszterhez a legutóbb tartott törvényhatósági közgyűlésnek ama határozata ellen, mellyel ez kimondta, hogy a 3 ik mozgószínház engedélyét évi 15000 koronáért Kalmár József és társainak bérbeadja. A felebbező ennek a határozatnak megsemmisítését kéri, mert úgy írja: a törvényhatóság már kimondta egyszer, hogy a mozi jogot nyilvános árverésen értékesíti és nem merült fel olyan körülmény, amely ennek az álláspontnak megváltoztatását indokoltá tenné.

— **Kifosztott ezredpénztár.** Szombathelyről táviratozzák: Szenzáció! lopásnak jöttek ma nyomára az itteni ulánuszred irodájában. Reggel Lázár ezredes az ezredpénz kiadásánál konstata, hogy a vaskassza, amelyben az ezrednek 27.000 korona készpénze volt, megmagyarázhatatlan módon eltűnt. Nyilvánvaló, hogy csak a helyi viszonyokkal ismerős egyén követhette el a lopást. Az ezredparancsnok rögtön távirati jelentést tett a pozsonyi hadtestparancsnokságnak és a szombathelyi rendőrségnek, amely a nyomozást megindította.

— Fischer Eliz árvaházát lebontják? Fischer Eliz aradi háztulajdonosnő még 1908-ban, mikor házában épült árvaház miatt perbeszállt építőmesterével, azt kérte a várostól, hogy hivatalosan vizsgálja felül az építkezést. Minthogy akkor nem találtak az iratok közt a terveket, a tanács ezt a kérést nem teljesítette. Most megkezdtek a tervek a tanács mai ülésén utasította az építészeti bizottságot, tartson felülvizsgálatot az épületben, mert a lakhatási engedély kiadásához ez az eljárás úgy is szükséges lenne. Erre az engedélyre azonban valószínűleg nem lesz szükség, mert mint Kádas Kálmán főjegyző az ülésen elmondotta, a háztulajdonosnő tegnap nála járt és kijelentette, hogy az árvaházat sose fogja átadni rendeltetésének, hanem lebontatja.

— Ronacher-mulató tulajdonosa fogságban. Bécsből jelenti tudósítónk: Steiner Miksát, a Ronacher-mulató igazgató-tulajdonosát, aki temesvári ember, s aki nemrégiben Bécsből megszökött, fiával együtt ma a bécsi rendőrség letartóztatta. Steiner nemrég visszatért és rendezte ügyeit. A napokban Sztebl Teréz bécsi nyomdatulajdonosnő feljelentést adott be ellene, hogy 23,000 koronát elsikkasztott a direktor, a melyet ő kaució gyanánt névjegyek és papírlapok nyomása ellenében deponált nála. Ezért aztán ma letartóztatták.

— „Merényletterv“ Tisza ellen. Egyik fővárosi esti lap ma azt írja, hogy a napokban a budapesti Helgoland-kávéházban Éliás Bertalan és Kövesi Béla ügynökök előtt egy Kovács József nevű állástalan kereskedelmi alkalmazott azt mondta: „Sok pénzt lehetne keresni Tisza István megöletésével.“ A rendőrség ez ügyben megindította a vizsgálatot. Kovács tagadja, hogy ő ilyen kijelentést tett volna s már be is szüntették ellene az eljárást.

— Egy mérnök öngyilkossága. Szabadkáról jelentik: Bedő Géza városi építész mérnök ma reggel lakásán föbelötte magát és azonnal meghalt. Tegnap este vacsora közben még kedélyesen beszélgetett családjával, ma reggel épen elmenni készült hazulról, amikor a szobalány azt vette észre, hogy gazdája visszatér a dolgozó szobába. Rögtön revolver dörrenést hallott. Berozant a szobába és gazdáját vérző fejjel a szőnyegen elterülve találta. Azonnal orvost hívtak, aki azonban már csak a beállott halált konstatahata. Bedő kiváló mérnök volt, akinek városrendezési tervei általános feltűnést keltettek. A fővárosi Erzsébet sugárutról készített terve elismerésben részesült. Néhány év óta állott csak Szabadka város szolgálatában.

— Az aradi baptisták vezetősége, ez uton értesíti hítsorsosait, hogy a karácsonyi gyermek-ünnepély isteni tisztelettel és az énekkar közreműködésével, folyó hó 25-én a Weitzer János-utcai polgári fiúiskola dísztermében lesz, mely alkalomra érdeklődő polgártársainkat felekezeti és nemzeti szolgálatunk nélkül tiszteletteljesen meghívják. Az ünnepély d. u. 5 órakor veszi kezdetét. Bemenet díjtalan.

— Öngyilkos gyáros. Nagyváradról jelentik: Ma este agyonlőtte magát egy dúsgazdag élelmi cserepégyáros, Lederer Márton. Ma délután amikor egyedül volt otthon lakásán, halántékra lőtte magát a szörnnyethalt. Lányának tegnapelőtt volt az esküvője Budapesten Tibor Ernő festőművésszel. Innen visszatérve valóságos buskomorán járt kelt, ma este aztán véget vetett életének. Tettének okát nem tudják.

— Kincstári kötvényeink a külföldön. A Magyar Távirati Iroda jelenti Berlinből: Az új négy és félszázalékos magyar államkincstári kötvények után való kereslet az utóbbi napokban olyan élénk volt, hogy a kötvények eladási árfo-lyama máától kezdve egyelőre egynegyed százalékkal magasabb lett.

— Az Acsev. új árudíjszabása. Hetekkel ezelőtt, amikor részletesen ismertettük az Acsev. személy díjszabásának felemelését, röviden jeleztük azt is, hogy az árudíjszabás is, amint azt a M. Á. V. ez év elején cselekedte, 1913. év január 1-től csekélyebb mérvű felemelést fog szenvedni. Az új árudíjszabás ma hagyta el a sajtót s amikor az általánosságban a szállító-felekre az ediginél csekély mértékben nagyobb terheket ró, viszont údvos reformjaival lehetővé teszi, hogy a kereskedelmi kötesek lebonyolításánál jelentős előnyökhöz jussanak a kereskedők. E reformnak a 15 tonnás kocsiakra engedélyezett olcsóbb díjtételeket kell tekintenünk. A 15 tonnás kocsi közlekedtetését a kereskedői köröknek kedvezőbbé azzal tette a vasut-igazgatóság, hogy a 15 tonnás szállítmányra aránylagosan kisebb a díjtétele, mintha az a szállítmány 10 tonnás kocsiokban szállítatik el. Ezzel a kedvezményrel különösen tűzifa szállítmányok feladása esetén a Mávenál is olcsóbb díjtételek terhelik a szállítokat. — Ugyanigy alakulnak a tételek egyéb 15 tonnás szállítmányoknál is.

— Ruhakiosztás. A zarándi állami elemi iskolában a szokásos évi ruhakiosztás a szegény sorsú tanuló között f. hó 15-én történt, mely alkalommal 75 tanuló látta el meleg téli (csizma, kapát, nadrág) ruhával. Balint David igazgató-tanító megemlekezve a nemesszövű adományozó Edelsheim Gyula Lipót gróf uró nagyméltóságáról, aki ezt az alapítványt tette, melynek kamataiból minden évben a szegény tanulókat ruhával látják el s a tanulókat szorgalomra, jó magaviseletre és hazaszeretetre buzdította.

— Albáronó letartóztatása. Bécsből jelenti tudósítónk: Emlekeztet, hogy néhány hónappal ezelőtt nagy szerepet játszott egy törvénytörési tárgyalás alkalmából egy Halhuber nevű bárónó, aki a mentőegyesület egyik orvosának pörében vádló gyanánt lépett fel az orvos ellen. Amint a rendőrség kinyomozta, Halhubert bárónó közönséges szélhámosnó, akit tulajdonképpen Tardának hívnak. Letartóztatták.

— Letartóztatott főhadnagy. Bécsből jelenti tudósítónk: Ma a bécsi rendőrség letartóztatta Lenz Rudolf nyugalmazott főhadnagyot állítólag kémkedés gyanúja alapján.

— Árvaházi ülés. A városi árvaház igazgató-választmánya f. évi 23-án délután 4 órakor a városháza tanácstermében ülést tart, melyre a t. tagokat ez uton is meghívja Varjassy Lajos igazg. vál. elnök.

— Birtokcsere. Az elmúlt napokban Aradon a következő birtokváltások történtek: Burián István eladja az aradi Legelősor 28. sz. házat 4000 kért Eszényi Sándor és nejének. — Monila Fabrikus eladja az aradi Vadaszúrt utca 2. sz. házat Leichter Lipótnak.

— Neumann M. úri szabó cs. és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiu- és leánykaruha telepe Arad. Elismert legjobb minőségű árú. Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre. 5111

— Jótékonyág. Cziráky Alajos aradi szabóiparos a karácsonyi és újévi üdvözlétek megváltása címen az Országos Magyar Iskola-Egyesület aradi fiókjának munkás szakosztálya részére új koronát adott, mely nemesszövű adományért ezuton is hálás köszönetet mond Záray Jenő szakosztályi elnök.

— Molnárok és Gépészek Zsebnaptára 1913 évre. Ma jelent meg 464 szövegoldalon, több mint 300 ábrával, díszes vászonkötésben a Molnárok és Gépészek zsebnaptárának 1913. évi kötete. A tavalyi kiadás 20 ezer példányát valósággal elkapkodták az ország molnárai és gépészei, mert valóságos molnárléxikon volt a szaknaplár. Az idei évfolyam még feltűnik a tavalyit, mert egész szakkönyvtár pótol.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 21-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Mecz Jenő mechanikusnak Róza nevű leánya. Balint Imre bérkocsi tulajdonosnak Róza nevű leánya. Mézes Mihály málházónak Sarolta nevű leánya. Földvári Nagy Imre nyomdatulajdonosnak Anna nevű leánya. Iványi István fékezőnek Róza nevű leánya. Meghalt: Diabics Iona 6 hónapos leány. Anasztáz Jánosné 30 éves cukrász neje. Leskei Jolán 4 hónapos leány. Ritok Margit 8 éves leány. Házasság nem fordult elő.

— A Fischer Nagyrúhá vezeti. A karácsonyi üzlet döntő napjaiban megállapíthatjuk, hogy a Fischer-féle Nagyrúhá forgalma, minden várakozást felülmúl. Ezen áruház évről évre, kellemes meglepetéssel szolgál a közönségnek. Az idei sláger az áruház helyiségeinek óriási kibővítése. Tulzás nélkül állíthatjuk, hogy nincs több ilyen áruház a vidéken, de a fővárosban is alig akad párja. Karácsonykor a Fischer név jelszó, melyet mindenkinek követni kell, aki olcsón és jól akar bevásárolni és a vásárolt tárgyakkal igazi örömet szeretni. Az áruház pedig, mint látványosság is felülmúlhatatlan. Praktikus és izléses rendezés, könnyű áttekintés jellemzi a tárlatot és — ami a fő — olcsó, szabott árak. A mai világban bizony ez a legfontosabb. Az áruház ennek tudatában oly alacsonyra szabta az árakat, hogy a közönség a súlyos gazdasági viszonyok dacára megtehesse rendes bevásárlásait. Az áruház keső estig nyitva van és vidéki rendeléseket is szokott pontosan eszközölni. 8048

— Teaivókra nézve fontos. Minden tea-ismerőnek és mindazoknak, akik barátjai egy csésze zamatos illatos teának, saját érdekében áll, hogy az United Kingdom Tea Company, London angol királyi udvari szállítók, a walesi herceg, számtalan európai kapacitás, intézetek és több ezer szálloda szállítójanak világhírű „U. K.“ jegyű teájával próbát tegyenek. Az United Kingdom Tea Company közvetlenül Indiában és Kínában eszközli vásárlásait és így módjában van válogatott finom minőségű teát szállítani. E cég londoni vállalkozás berendezései a maga nemében a legnagyobbak Európában. A keverékek a legnagyobb szakutadással és hozzáértéssel állítatnak össze, úgy, hogy azok zamata és illata tekintetében a legkényesebb igényeket is kielégítik. Különlegességgé ajánlja az United Kingdom Tea Company „Kindom Melange“ keveréket, amely a birminghami és windsori angol királyi udvarnál, ugyancsak a legmagasabb arisztokrata körökben évek óta használatban van. E világmárka főképviselei: Éles Ármin, „Aulanika“, Café & Tee Import, Hoffmann Ottó, Theisz Miklós Ujaradon. Kivánságára készséggel küldenek ingyen és bementesen ízelőmintát. Felhívjuk szíves figyelmét a hirdetésre.

— Karácsonyi ajándékok sehol sem szerethetőek be olyan előnyösen, mint Kerpel Izab könyv-, zene- és papírkereskedésében. Raktáron van ott minden ideai ifjúsági írat, képeskönyv-újdonság és minden ideai saziprodalmi termék. Kedvező alkalmi vétel is eszközölhetők, úgy az ifjúsági- és gyermekirodalom, valamint szépirodalmi és díszművekben is. Díszlevelpapír-újdonságok, divatos családi dobozok. Emlekkönyvek, képes levelezőlap és bélyegalbumok. Tototollszárak, karácsonyi és újévi levelezőlapok. Divatos litográfia, preselt és nyomott névjegyek. Az összes hangjegy-újdonságok és antikvár kották nagy rak-tára. Díszes imakönyvek. Művészeti metszetek és olajfestmények kerettel és keret nélkül. Olaj- és akvarell festékek dobozokban. Tentatartók, finom íróasztalok és modern irodai szerek nagy választéka. Pontos kiszolgálás vidékre is. Telefon 385. sz.

— Új vállalat. Arad város kereskedelmi szívésségát mi sem bizonyítja jobban, mint azon körülmény, hogy most a haborus bizonytalanság és pénzülség okozta üzleti pangásban újabb sokatigéző kereskedelmi vállalattal gazdagodott. Már régen megemlékeztünk arról, hogy a helybeli benoid gyár Rt. felszámolása folytán annak két volt főtisztviselője Hoffmann Aladár és Neumann Sándor a gyár viagitási osztályát újraszervezve kereskedelmi alapon fogják folytatni. Csatlakozott még a vállalkozáshoz Hoffmann Lajos és így harman „Műszaki és Viagitási Vállalat Hoffmann és Társai“ néven közkereseti társaságot alakítva a Weitzer János-utcában (Minorita-palota) nyílt üzletet is nyitottak, hol a modern világítások és műszaki berendezések minden válfaja bő felszerelések révén képviselve van. A cég, bár összeköttetései révén az egész országban és a Balkán államokban is fejt ki tevékenységet, különös súlyt helyez az aradi közönség szakmájukba vágó igényeinek kielégítésére.

— Elegáns női táskák, pénztárcák, utazókészletek, manikűrök, fesugarniurak, ilatszerek, játékszerek és más ajándéktárgyak nagy választékban Hegedüs Gyula cégnei Andrássy-tér 16.

— Karácsonyra csak a milliószor bevált Dr. Oetker féle vények szerint készítsük süteményeinket, amelyek minden élelmiszerüzletben, vagy egyenesen Dr. Oetker A-tól (Baden-Wien) kaphatók ingyen és bérmentve. Finom karácsonyfara való sütemény, karácsonyi kalács, vanília-sütemény, mézeskalács, továbbá kuglóf stb. Dr. Oetker vényei szerint és Dr. Oetker sütőporával igen könnyen készíthetők. Mindezek a sütemények igen finom ízűek, könnyen emészthetők és különösen gyermekek számára ajánlatosak. Emellett ezeket a süteményeket minden háziasszony — anya, szakácsnő — saját sütőjében a legrövidebb idő alatt elkészítheti. A sok ezer elismerő levél ékezebb szót, mint minden ajánlás.

— Iparosok figyelmébe. Végre sikerült megoldani, hogy nemcsak az állami hivatalnokok jövője legyen biztosítva, hanem az iparosok is legyenek nyugdíjképes emberek. Az aradi ipartestület e célból az összes bel- és külföldi nyugdíjintézményekhez fordult ismeretű könyvecskéért, melyeket összehasonlítva, a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézetnek nyugdíjfeltételt a legjobb és legolcsóbbnak találta, miért is felkérjük az iparos urakat, saját érdekükben iratkozzanak be a nyugdíjintézménybe. Bővebb felvilágosítással, valamint alapszabályt is szívesen szolgál az aradi ipartestület, valamint a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet aradi vezérigazgatója Hunyadi-utca 1. szm. Ezen nyugdíjbiztosítást bárki is igénybe veheti. 7593

— A legtöbb ember nem törődik gyomrával, mintha az nem is érne annyit, mint bármely más szervünk, pl. a tüdőnk, amelynek megbetegedése mindenkit nyugtalanít. S mégis ha a gyomor rendetlenül működik, lanyhul az egész test munkaképessége. Ezért mindenkinek kötelessége, a legcsekélyebb zavarokat észrevéve, azokat rögtön eltüntetni. Ezen célra legalkalmasabb a 40 év óta legjobban bevált dr. Rosa gyomorbalzsam Fragner B. cs. és kir. udv. szállító gyógyszerzetéből Prágából, mely minden gyógyszerzetben kapható.

— Modern ékszerek, műtővös tárgyak nász, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányú órák szolid arban beszerezhetők igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrásy-ter, Minozita-palota. Telefon 821.

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle fájást egy eredeti Kárpáti féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerzetében Arad, Boros Béni-ter. 7031

— Értesítés. Nagydíjnyújtó közönséget tisztelettel értesítem, hogy az Atzél Peter-utca 8. szám alatt volt kárpitos és díszítő műtermemet *Deák Ferenc-utca 37.* (hátsó udvarban) helyeztem át. További szíves támogatást kérek tisztelettel Varga János. 7776

— Nem külső cífraságok, sem hangzatos reklám, hanem a kirakatokban levő szebbnél szebb ékszerdarabok és valódi ezüst dísz tárgyak mutatják a t. közönségnek, mily nagyvárosi nivón levő üzlet *Geller I. ékszerész Arad, Andrásy-ter 14. sz. (Hermann-palota)*, ahol ékszerek, valódi ezüst dísz tárgyak és evőkészletek, valamint a legfinomabb zsebórák óriási választékban raktáron tartatnak.

— Smyrna munkák a legjobb anyagból, három kivitelben, eredeti stílusú mintákban. *Női kézimunka különlegességek*, a legcélsebb és legjobb kivitelben. Himző anyagok és kellek, rövidárak, harisnyák, keztyűk, szallagok, csipkék csak a legjobb minőségekben. Scherhag H. és fia cégnél, Hermann-palota, Telefon 941.

— Legcélsebb karácsonyi és újévi ajándékok üveg, porcellán, kihazasítási cikkek, lámpa- és díszműtárgyakban felülváltó olcsó arban kaphatók *ö. v. Sütő Józsefnél* *vegkereskedésében Forrai-utca 2.* 7083

— Ékszervásárlók figyelmébe! A jelen viszonyokkal számolva a legjobb arany és ezüst drágaköveket melyek a leszálló árban bocsátom eladásra, kérem a kirakatokban szíves megtekintését. Tisztelettel Kun József ékszerész, kőműves, M. Á. V. órák Arad, Andrásy-ter 17.

— Ha igazán olcsón óhajtja karácsonyi és újévi ajándékait beszerezni, forduljon *Pichler Sándor könyv és papírkereskedéshez Arad, Szabadság-ter 1. Telefon 308.* 7831

— Japán dísz tárgyak lakkaszták, kávé és tea-készletek *Kotányi János paprika lerakásában Robitzek Józsefnél József főherceg-ut 3.*

— A világhírű Tetra higiénikus csecsemő és gyermek kelengye főraktár *Scherhag H. és Fia* cégnél — Hermann-palota. Gyári árak. Telefon 941. 5101

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk *Fischer Mór üveg és lámpáru cégnél* mai hirdetésére.

— Ingusz I. és fia géperőre berendezett dobozgyára Arad vár katonai fegyház. Készít mindennemű dobozokat.

— Ékszervásárlók szíves figyelmét felhívom karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából legizlésebb nagyválasztékú aranyáru és briliáns ékszereimre, melyeket feltűnő olcsó árban árusítok. Waldman I. ékszerműves Szabadság-ter 14. 7867

— Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét az *Asztalos Sándor-utcai Csipkeáruház* mai számunkban közzétett meglepően érdekes hirdetésére.

— Karácsonyi díszek *Kerpel Izsonál.*

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Tagányi Sándor dr. pöre Sulkovszky herceg ellen. Megirtuk, hogy a múlt évben Tagányi Sándor dr. aradi ügyvéd, országgyűlési képviselő, Sulkovszky József Mária herceg volt jogtanácsosa pört indított a herceg ellen ki nem egyenlített ügyvédi munkadíjak és költségek miatt 126 000 korona erejéig. A gondnokság alatt álló herceg ugyanis 1904-ben generális meghatalmazást adott Tagányi dr.-nak, hogy az aradi és bonni törvényszékekkel eszközölje ki apaiáának fel-emelését, továbbá azt, hogy a bonni törvényszék-nél az emebetegség miatti gondnokság oldassék fel s úgy mint Aradon, csupán tekozás miatt álljon gondnokság alatt. Ebből a pörkből származtak azok a költségek, melyek miatt Tagányi keresetet indított. A pörben a gondnokság alatt álló herceg helyett gondnokai, Hellekesszel dr. bonni ügyvéd és Kráitz Lajos dr. aradi ügyvéd védekeztek, az egyes tételekre nézve a vlódiság bizonyításának elrendelését kérték. Miután Sulkovszky herceg német alattvaló, a pörökst a német birodalmi törvények szerint kell elbírálni s ezek értelmében a bíróság elrendelte, hogy felperes a költségzsámia minden egyes tételénél jelölje meg, hogy az milyen pörkből származott.

§ Megtámadott gépkereskedő. Ez év szeptember 20-án Iván Miklós földműves merényletet követett el Kovács Soma aradi gépkereskedő ellen. Iván valami szerszámot vásárolt Kovácsnál s néhány nap múlva azzal állított be az üzletbe, hogy a szerszám elromlott, javítsák meg. A cégtulajdonos elutasító választ adott, amin Iván annyira feldühödött, hogy egy vasdarabot vágott Kovács felé. Kovács szerencsére idejében félreugrott, de a vasdarab még így is súlyos sebet ejtett a fején. Ivánt ma ezért *Frits* járásbíró könnyű testi sértés vétsége miatt két heti fogházra és husz korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Német vélemény Kovács Gyula fölmentéséről. Berlinből tájékoztatás: A Germania elesen elítéli az esküdteknek a Kovács ügyben hozott verdiktjét. A bírói eljárásnak ezzel a szenzációs füzével az esküdtszék intézménye Magyarországon olyan szégyenfolttal mocskolta be magát, amelyet a világon semmiféle képes lemosni. Persze Magyarországon ez az intézmény

újabb időkben egyáltalában jogi karrikatúrává lett. Az anygyilkos Haverda Mária fölmentésén, a Zinszky testvérek fölmentésén st a most szóban levő fölmentésig mint o yan elszemélté tünnek az zódik végig, hogy Magyarország nebirái nem bírnak a tisztult jogérzettel. Legyen bár Tisza politikai rendszere jó, vagy rossz, nem szabad, hogy a revolver legyen ellenrendszer olyan országban, amely civilizáltnak akar tartatni.

TARKASÁGOK.

(Vegyen be valamit.) Egy fiatal aradi orvosról beszéltek a kávéházban.

— Ne bántatok — mondta valaki — most igen előkelő pozícióra tett szert.

— És pedig?

— Nikita király udvari orvosa! Egy jó orvos tanácsnak köszönheti kinevezését!

— Hogy hogy?

— Hát kérlek alásan úgy történt, hogy 6 véletlenül lent volt Rickában a főhadiszálláson. Nikita király 6 felsége panaszkodott, hogy fáj a feje.

— Vegyen be valamit felséged! — tanácsolta a mi fiatal barátunk.

— Ugyan kérem — válaszolta ingerülten a király — már vettem piramidot, aszpirint, trigemint. Mind nem használt! Hát most mit vegyek be?

A zseniális orvos mosolyogva felelt:

— Hát például — Szkutarit!

(A vadász jelmondata.) Egy aradmegyei vadász új puskát rendelt és kiment az erdőbe vadakat lesni. Vad helyett találkozott az erdőőrrel, akivel beszédbe elegyedett.

— Ejnye, de szép új puskája van — mondta csodálkozva az erdőőr.

— Bizony ez szép jószág. Nézzé csak, itt ezt a nagy fényes helyet, ide fogok én egy szép jelmondatot vésetni. Mit ajánlana nekem?

Az erdőőr, aki nagyon jól ismerte a vadásznapi vadász komikus vadászikereit, mosolyogva jelezte ki:

— Nagyon jó mondást tudnék. Ezt tessék az fegyverére iratni: *Élni és élni hagyni.*

(A ravasz gyáros.) Egy ismert pénzügynök egy külföldi gazdag gyárossal elment ebédelni a Fehér Kereszt éttermébe. Hogy az esettel tisztában legyen az olvasó, elmondjuk, hogy az ügynök a gazdag idegent baleknek nézte és jó üzletet akart vele kötni. Ezért is ment vele ebédelni. Kitűnő pompás ebédet rendeltek, amiből a gazdag idegen kitűnően falatozott. Az ügynököt azonban láthatóan kevésbé érdekelt az étel.

— Mi lesz az üzlettel? — kérdezte már a levelesnél.

— Majd a halál beszélünk róla, — szólt az idegen.

A halat alig hogy föltálaták, az ügynök ismét az üzletre tereli a szót.

— Csak türelem, — inté a gyáros, — majd a husnál ráérünk róla beszélni.

A husnál megismétlődik az előbbi jelenet. A gyáros haladékot kér a szárnyság. A másik pedig a szárnyságot behozzák, újra nem akar hallani az üzletről. A pénzügynök dühös lesz:

— Ön engem, ugylátszik, ugrotat akar. Kérem, ha nem akar üzletről beszélni, azt mindjárt megmondhatta volna.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és légzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerüzletekben.

SCHULTES ÁGOST

Sárvár-Lipóci Salvatorforrás-villányi, Budapest, V. Ruda-utca 2. v.

— Csak csendesen barátom. Igérem önnek, hogy többé nem kérek haladékot. A mikor tértél fogok menni, beszélünk az üzletről.

Az ügynök megnyugszik, a gyáros pedig jó szándékkal rájja le a csontjait a fiatal szárnyas kezébe. Amikor végzett vele, a pincér megkérdi:

— Milyen téstát parancsol?
— Téstát nem eszem, — szól ridegen a gyáros. — Az orvos eltiltotta, mert szívelzairodásra hajlamos. Kérek inkább egy kis szódabikarbónát.

(A kamatláb.) A mai nehéz pénzügyi viszonyok között talán a pénzügyi viszonyoknál is nehezebb szívvel felkereskedett egy vidéki bankdirektor, hogy a „pesti nagy banktól” egy kis kölcsönt eszközöljön ki.

A hatalmas bankdirektor, mint mondani szokták, még mindig begombolkózva fogadta vidéki kollegáját.

— Sajnálom, nagyon sajnálom, de nem lehet. Nincs önnek nem kell magyaráznom, a bankrúta, a háború...

A vidéki igazgató azonban nem ijedt meg a visszautasítástól. Addig beszélt, amíg végre a hatalmas pénzfejedelem szíve megengedett és kétszáz ezer korona hitelt engedélyezett. A vidéki direktor boldogan távozni akart. Az előszobában azonban észébe jutott valami:

— Pardon, méltóságos uram, de még egy kérdésem van! Ha szabadna tudom, mennyi lesz a kamatláb?

— Hát még nem tudja? Hisz már a táblára is ki van írva!

— Melyik táblára?

— Itt az ajtón!

A vidéki direktor oda nézett s a következő pillanatban már tisztában volt a rátával. A táblán ugyanis ez állott:

Hivatalos óra

9—12

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az aradi textilgyár tökeemelése. Az aradi Hungaria textilgyár holnap, vasárnap délután tartja meg közgyűlését. A közgyűlésen az alaptőkét kétszeresére fogják fölemelni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távlati tudósítás.

Budapest, december 21.

Készárú.

Amerika 1-el magasabb. Kínálát, vételkedv korlátozott 15 ezer mm. változatlan.

Határidő.

Déli
sárlat

3 órai
sárlat

Bors 1913. Aprilis 11-69—11-70 11-68—11-69
Rosa 1913. Aprilis 10-22—10-23 10-20—10-21
Fenger 1913. május 7-43—7-44 7-43—7-44
Szab 1913. Aprilis 10-63—10-63 10-60—10-61
Az árak 50 szövevényként számítva.

Felolós szerkesztő:

Boigár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1912. december hó 22-én:

A) Bérlet. A) Bérlet.
Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

A oigány.

Népszínmű 3 felvonásban.

Ezre 1/8 órakor rendez helyárakkal:

Éva.

Operetta 3 felvonásban. Szövegét írták: Willner és Bodanszky. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYLEK:

Ménoré	Huszár K.	Éva	Kállay Jolán
Miklós	Győző A.	Mathieu	Szily Sándor
Paquerotte	Sz. Rontay B.	Voissin	Szabó Lajos
János	Herold Béa.	Prüelles	Majdunka L.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Béla Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1912. december 22-én:

1. Borzalom kamrája. Detektiv dráma. — 2. Polidor reklámja. Humoros. — 3. A bohóc. Artista történet. Két felvonásban.

Előadások délután 2 órától kezdve este fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játsszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színapad

Ma vasárnap, 1912. december 22-én:

1. Mozgófénykép-újítás. Aktuális világesemények. — 2. A rossz információ. Humoros. — 3. Mirakel. Megható látványos dráma a középkori kolostor életéből 3 felvonásban. — 4. Ágoston szerelmi kalandja. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 2 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél. — Saját zene. kar. — Ruhátár. — Buffet.

NYILTÉR.*

Az orvosok ajánlják.

Ha elégtelen, vagy helytelen táplálkozás folytán, vagy pedig más okból is a gyermekek fejlődése nem kielégítő, egy erősítő szer sem érdemel oly bizalmat, mint a Scott féle csukamájolaj Emulsió, amely a csontok képződésére és megerősödésére és a testi erő növelésére kitűnően bevált. Az alkatrészeit képező tápláló anyagok elősegítik erős, egyenes csontok képződését és annyira támogatják az egész fejlődést, hogy a gyermekek csakhamar élénken és vidáman ugrálnak. A gyermekeknek izlik a Scott féle Emulsió; élvezettel szedik az édes, sűrű keveréket. A 6018

SCOTT féle Emulsiót

amely közel 40 éve minden országban meghonosodott, számos orvos ajánlja, mert minden tekintetben mintaserű. megbízható és hatásos készítménynek ismerik. Egy eredeti üveg ára 2 korona 10 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII, akkor egy gyógyszerár utján próbaadagot küldünk.

Gyönyörű szép és olcsó

karácsonyi ajándékok,

brilliáns, platina, arany- és ezüst tárgyak, kitűnő, osakis különleges valódi genti zsebórák a karácsonyi évad és tulzsufolt rak-tár miatt

mélyen leszállított áron

Weinberger Ferenc,

ékszerésznél, Arad, Andrassy-tér 20.

Telefon 439.

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben

Nagy Karácsonyi Occasio

Leszállított árak.

Telefon 855.

Szabott árak.

Nagy választék:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyek
Szörme kabátok
Színházi köpenyek
Leányka és
Gyermekek kabátokban
Szörme garnitúrákban.

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

Rózsa-napok a drogeriában.

Minden hölgynek,

Aki üzletemet 1913. évi január hó 15-ig látogatásával megtiszteli — tekintet nélkül a bevásárlási összegre — vásárlása mellé díjtalanul egy rendkívül finom illatu számozott

D'Orsay-féle

rózsa-saschet

mellékelek, amely egyuttal nyeménny-jegy is a kirakatomban kiállított értékes tárgyakra.

Mint

alkalmas és izléses
karácsonyi és ujévi ajándékokat
van szerencsém ajánlani:

Finom francia és angol illatszereket, egyes üvegek és csinos kasszákban. Uti necessairek. Fésű garnitúrák valódi és utánzatok. Kézápoló (Manicure) készletek. Elefánt csont, gyöngyház, Teknőc, Teknőc utánzat, csont, celulooid és ébenfából. Finom szappanok 3 db egy csinos dobozban, kölni-vizek 3 üveg egy ládikában. Fényképező gépek és hozzávaló felszerelési cikkek stb. stb.

Rendkívül nagy választékban és legolcsóbb árakon.

Hánzu Nestor

drogeria és illatszer-üzlete
a „Vörös Kereszt”-hez
Arad, Weitzer János-utca 2. szám.

A kiállított tárgyak sorsolása 1913. év január hó 15-én közjegyző ellenőrzése mellett történik.

Nyereményjegyek a fenti határidőig minden vidéki megrendeléshez is mellékelve lesznek.

Aradon kapható: Vojtek és Weisz drogeriájában.
6253

*Csak azoknak;
a cigarettázóknak;*

*a kik egészségükre való tekintetből
nem szíjnának naponta 1-2 főt
lével töltött kiadni:*

Cluspecialité
120 lap 20 fillér
70 12
1 doboz (100) hüvely 70

*Örösi tanácsra a hüvelyek
és lapocskák bronz- és szenny-
més valamint sziradék-fügynöveztet
Ambroif nélkül vannak, de minden
lapocskában és hüvelyben benne
van szenny-mással a védjegy
és a gyártás aláírása Modiano*

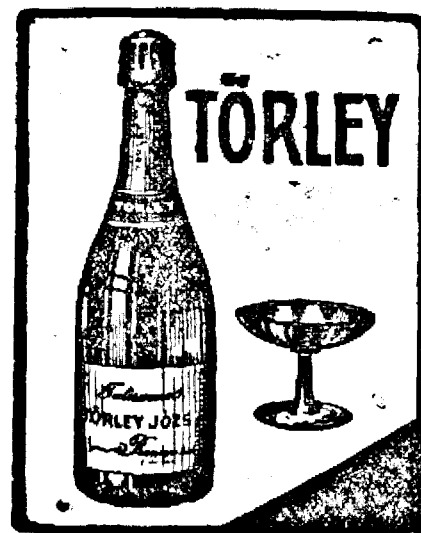
Főraktár a magy. kir. dohány- és szivarkü-
lönlegességi árudában. 6912

**Karácsonyi és ujévi
ajándékok. Brilliant
és aranyékszer kü-
lönlegességek óriási
választékban.**

Ezüst dísz tárgyak és ezüst evőeszkö-
zök nagy raktára. Szivar készletek,
cigaretta tárcák, ezüstbotok. Rend-
kívüli nagy választékban elsőrendű
órák arany, ezüst és acél tok-
ban. Inga órák minden kivitelben.
— Külön helyiségben china ezüst —
**Legjobb áruk rend-
kívüli olcsó árakban.**

Grallert J. és Fia

órák és ékszerész üzlete. 7817
Arad, Andrassy-tér 22. sz.

KARÁCSONYRA

CIPŐKET
és uri divat cikkeket
OLCSÓN

Iványi Menyhért cégnél
a Forray-utcában kaphatunk.

**8 napig kivételes
olcsó árusítás. 8**

5431

**Itt az idő
most vagy soha!!**

Ilyen kedvezmény még nem létezett a

**Színházi
Nagy Versenybazárban**

Mindenki, aki a mai naptól fogva kará-
csonyi és ujévi ajándékait az elismert leg-
olcsóbb bevásárlási forrással beszerzi,

INGYEN KAP

egy szép és csinos
ajándék-tárgyat
örök emlékül.

Mielőbbi szíves látogatást kér kitűnő
tisztetélettel:

Színházi Versenybazár.

8310

Üzletáthelyezés miatt, mélyen leszállított árban

kerülnek eladás alá az összes raktáron levő cipő áruk, a „Salamander” cipők kivételével, u. m. a legdivatosabb alkalmi és utcai cipők, hölgyek és urak részére, gyermek, leány és fiú cipők vízhatlan, vadász-, sár-, hócipők és lábszárvédők, **továbbá divatjukat multa cipők félárban.**

Weinberger János Arad, Andrássy-tér 20. sz.

1900

Nyíltér.

Csődkiárusítás.

Juhász és társa cég csődtömegéhez tartozó könyv-, papir-, írószer stb. áruk. Deák Ferenc-utca 8 sz. alatt az „Arad és Vidéke” mellett a rendes üzleti órák alatt, a beszerzési áron mélyen alul kiárusítatnak. 8044

Tartozik ■ Követel

praktikus

kézi zsebfüzet

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 20 fillér.

ÚJ KÖNYVEK.

— A Hét. Kiss József hetilapja pályafutásának huszonnegyedik esztendőjét kezdi meg a jövő év januárjával. Az új évfolyam küszöbén jogos büszkeséggel hivatkozhatik arra, hogy a magyar irodalom új korát A Hét indította. Ez a lap volt kezdetétől fogva az, amely utat nyitott az új hangoknak, új irodalmi irányoknak és felkeltette a magyar közönség olvasókedvét és figyelmét az irodalmi magaslatokon álló alkotások iránt. A Hétben ezután is fiatalos erőt, eleven harciasságot és igazi haladást talál az olvasó. A Hét csak a szépet keresi és csak a szépet adja. Esztétikai törvénye, hogy minden, ami szép, az modern is. És modern csak az lehet, ami szép. A nívót többre becsüli mint a felkapott jelszavakat, a kétes értékek előtt nem hódol meg csak azért, hogy alázatosnak lássék. Cikkeit a magyar hírlapirodalom legkiválóbb erői írják, novellái magas irodalmi színvonalon mutatják be a meglevő irányzatok mindegyikét. Rovatai, melyekben az irodalmi, színházi és művészi eseményeket tárgyalja, mindig elevenek, tartalmasak és szellemesek. Két apróbb rovata pedig: a Toll és Tör és az Innen-Onnan egészen speciálisai A Hétnek. A Hét előfizetési ára félévre 10 korona. A ki a januártól kezdődő előfizetés összegét már most beküldi, annak ujévig ingyen küldik a lapot. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.) ingyen küld. * Molnár és Gépészek Zsebnaptára az 1913. évre. Ma jelent meg 464 szövegoldalon, több mint 300 ábrával, diszes vászonkötésben a Molnár és Gépészek zsebnaptárának 1913. évi kötete. A tavalyi kiadás 20 ezer példányát valósággal elkapkodták az ország molnárai és gépészei, mert valóságos molnárexikon volt a szaknaptár. Az idei évfolyam még felülmulja a tavalyit, mert egész szaknyvtárt pótol. Ára 2-50 korona ajánlott küldéssel, megrendelhető a „Molnár Lapja” kiadóhivatalában.

Igén jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
10. német nyelvű
SÁVANYÚVIZ

A legutolsó
megbetegedésnél,
a garat és hörgők
hurutjánál, tüdő- és
melhártya-gyulladásnál.

8897

A gyomor egészségben TARTÁSA

főleg a táplálkozási, az étvágyi, az emésztési szabályosságától és a terhes székrekedés megelőzésétől függ. Régóta bevált szer, kiválóan legjobban és leghatásosabban gyógyítók közül gondosan elkészített étvágygerjesztő, emésztést előmozdító és enyhe hashajtó készítmény, mely a mértékeltettség ismeretes következményeit, helytelen táplálkozást, meghűlést és teljes székrekedést mint pl.: gyomorfájást, felpuffadást, fülösleges savképződést és a görcsös fájdalmakat megszünteti. **Dr. Rosa gyomor balzsama,** Fragner B. gyógyszerárától, Prágában.

ÓVÁS! A csomagolás minden része a törvényileg bejegyzett védjeget viseli.

Főraktár:

FRAGNER B. osász. és királyi udvari szállító gyógyszerháza :: „A Fekete sashoz.” PRAGA. Kleinselte Nr. 203.

Naponkénti posta küldés. Norada-gasse sarkán.

1 egész üveg 2 kor. 1 fél üveg 1 korona.

Póztán a pénz előleges befizetésével 1-50 korona, egy kis üveg 2-80 korona egy nagy üveg 4-70 korona 2 nagy üveg 8-100 korona 4 nagy üveg 22 korona 14 nagy üveg 200 korona frankó az osztrák magyar monarchia minden állomásaira.

Raktáron Ausztria és Magyar-ország gyógyszárházaiban. 7163

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves
ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.

Korányinál

a Szabadságtéren

Mesés öltönyök már 10 K.-tól
Angol felöltők „ 16 K.-tól

Nagy választék téli és szörme kabátokban

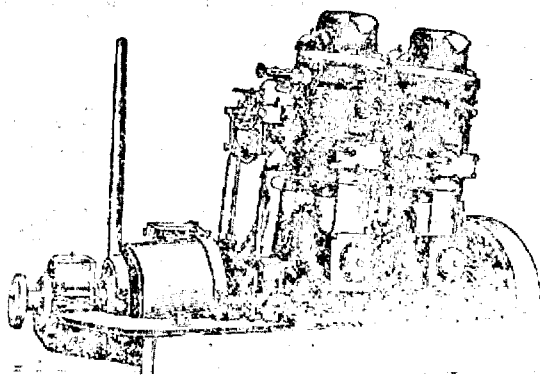
Oriási választék cipőkben és kalapokban.

Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

**Több mint 7000
mótor üzemben.**

BOLINDER-nyersolajmótor

„Rundlöf szabadalma.” Szépenélküli alacsony
nyomású mótor 9804

jelentéktelen tüzelőanyag-fogyasztással.

(1 1/2 — 2 fillér lóerőóránként)

Stationär típusok: 3—500 eff. lóerőig. Hajómotorok
közvetlen előre- és hátramozással 5—500 eff. lóerőig.

Bolinders Maschinenbaugesellschaft, Berlin C. 40.

hsz. a. leendő eszközésére 1912. évi
december hó 31-ik napjának d. u.
3 órája határidőül kitűzték és
ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hívatnak
meg, hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen az 1881. évi LX.
t. c. 107. §-a értelmében a leg-
többet ígérőnek becsáron alul is
eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t. c. 108.
§-ában megál. feltéte-
lek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1912. évi decem-
ber hó 15. napján.

Györffy Arnold

8072

bíróági végrehajtó.

Mozgó.

Teljesen berendezve
60 000 lakosu város-
ban a főváros mellett,
40) üőhely 1800 kor.
évi házbér családi vi-
szály miatt olcsón el dő.
A vételhez 8000 kor.
elegendő. Ügynökök ki-
zárva.

8065

Bővebbet

Radnay

Budapest, Vadász utca
32. szám, földszint 2.

42—1912.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a belügyministerium 1715—912. sz. ren-
deletével mind azon magánegyenek, hatósági alkalmazottak és közegek
részére, akik 1. az 1909. évi II. t. cz. 2. §-ának b. pontjában óvadék
tételére kötelezett férfi személyek jogosulatlan kivándorlását illetőleg
ilyen célra való utrakelését olyként jelentik fel, hogy annak alapján
az utrakelt egyén elfogható, 2. kik bárkit az 1909. évi II. t. cz. 37., 38. és 41.
§-ában részletezett büntetendő cselekmények miatt feljelentenek,
minden egyes egyén után, ha a feljelentett egyén jogerősen elítéltetett,
további intézkedésig 8 kor. jutalmat engedélyezett.

A hivatkozott törvényszakaszok a következők:

2 § b. pont. F. rfi személyek azon évi január hó 1-től kezdve,
melyben 17 ik életévüket betöltik addig, míg a védtörvényen alapuló
állítási vagy szolgálati kötelezettség alatt állanak, csak a belügyminis-
ternek a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg írásban kiadott engedé-
lye alapján vándorolhatnak ki.

Az engedély csak akkor adható meg, ha a folyamodó a belügyi-
minister által 100-tól 1000 koronáig terjedhető összegben megállapított
óvadékot magyar korona értékben előzetesen leteszi.

37. § Aki a kivándorlás előmozdítása céljából valótlaniságot ter-
jeszt, vagy bármely más módon kivándorlásra csábít, vétség miatt
egy évig terjedhető fogházzal és 2000 koronáig terjedhető pénzbünté-
téssel büntetendő.

Aki kivándorlásban a törvény által korlátozott személyt (2. §.)
csábít kivándorlásra ugyiszintén aki valamely gyülekezeten szóval
nyomtatvány útján nyomtatvány, irat, vagy képesábrázolat terjesztése
vagy közszemlére kiállítása által kivándorlásra csábít, vétség miatt 6
hónaptól 3 évig terjedhető fogházzal és 1000 koronától 4000 koronáig
terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki az előbbi bekezdésben megjelölt cselekményt üzletszerűen
követi el, vagy aki a jelen törvény alapján büntett vagy vétség miatt
már büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt,
büntetett miatt 5 évig terjedhető börtönnel és 2000 koronától 8000 ko-
ronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

38. §. Aki jelen törvény szerint szükséges belügyministeri enge-
dély vagy jóváhagyás nélkül kivándorlót szállít, vagy ily szállítást
közvetít, vagy aki a nem engedélyezett kivándorlást üzlet körére vo-
natkozó hirdetményeket, vagy közleményeket nyomtatvány útján közlé-
tesz vagy bármely más módon terjeszt vétség miatt 6 hónaptól 3
évig terjedhető fogházzal és 1000 koronától 4000 koronáig terjedhető
pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha az előbbi bekezdésben meghatározott cselekményt az követi
el, aki a jelen törvényben meghatározott büntett vagy vétség miatt
már büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem
telt büntetett miatt 5 évig terjedhető börtönnel és 2000 koronától 8000
koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

41. § Aki előleg nyújtással, fuvarozással, kalauzolással, kiokta-
tással vagy bármely más módon, annak akinek utlevele nincs, vagy aki a
jelen törvény értelmében vándorlásra nem jogosult, a kivándorlásához
segédkezést nyújt, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem
esik, kihágás miatt 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig
terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Visszaesés esetében, ha az előző
büntetés kiállása óta 2 év még el nem telt, a kiszabható büntetés
legkisebb mértéke 15 napi elzárás és 100 kor. pénzbüntetés.

Aki az előbbi bekezdésben meghatározott cselekményt üzletszerűen
követi el, vétség miatt 2 évig terjedhető fogházzal és 4000 koronáig
terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1912. évi december hó 16-án.

Greén,
h. főkapitány.

1911. V. 2376/2—1912. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróság
fenti számú végzése által Békés-
megyei Általános takarékpénztár
jelentkező végrehajtató javára 2000
kor. tőke és járulékal erejéig el-
rendelt kielégítési végrehajtás al-
kalmával bírólágg le- és felülfog-
lalt és 1180 koronára becsült
butorok és egyebekből álló ingó-
ságok nyilvános árverés útján el-
adottnak.

Ezen árverés Tömör János
152 kor., 145 kor. 139 kor., aradi
keresk. bank 100 kor., a szatmári
bank r-t. 250 kor. és Aufrecht és
Goldschmidt cég 101 kor. követé-
lése és jár. erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon Wesselényi-utca 15

THE VERA

American Shoe

A jelenkor
legtökéletesebb,
legkényelmesebb,
és legtartósabb
amerikai

cipője

Arat, hölgyek és gyermekek részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktári

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442. Telefon 442.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Knapp Sándor

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete

Arad.

Intézet és posta cím: Magyar-utca 26.

Felvételi tizlet: Weitzer és Kazinczi u. sarok.

- Ruhafestés divatszínre egész állapotban. Tökéletes ruhatisztítás száraz uton. Gallérok, kézelők gőzmosása és vasalása.
- tűkőrfénnyel hófehérre. Kézimunka, butorszövet és szőrmetisztítás. Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Több fővárosi

magyar és német 8067

napilap,

angol illusztrált lapok, január 1-től sub abonement-be kapható a „FEHÉR KERESZT” kávéházban.

467—1912. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bir. végrehajtó ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1912. évi S. p. II 1145/2. sz. végzése folytán Dr. Szöllősi Zsigmond ügyvéd által képviselt Ditriscstein Mór végrehajtató részére 275 kor. 04 ill. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1530 kor. becsült ingóságokra az m. pécskai kir. jbióság 1912. V. 222. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Magyarpécskán leendő megtartására határidőül 1912. évi december hó 23-ik napján délután 3 órája kitűzetik, amikor a bíróilag lefoglalt üzletberendezés, fűszer és pálinka neműek s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt M.-pécska, 1912. évi december hó 9. napján.

Ragályi Gábor,
kir. bir. végrehajtó.

8057

Névjegyek

izléses kivitelben
készülnek az

Aradi Nyomda
r. t. nyomdájában.

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáromat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipőkből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5042

Teljes tisztelettel

Czernóczy Imre,
uri- és női cipész.

Egy ügyes
rőfös és fonaláru
segéd

16 fizetéssel
aki a román nyelvet is bírja,
alkalmazást nyer, 7820

Wohlberg Lipót
cégnél, Arad.

Magyarádi szőlő, közel 3 és fél katasztrális hold, legjobb tekvésű, szép kolnával és jó felszereléssel

eladó.

További értesítést ad

Dr. Szkalák

kisjenői ügyvéd.

8000

PORCELLÁNHÁZ Eötvös-utca.

Legolcsóbb
bevásárlási forrás

üveg-, porcellán- és lámpaárukban.

Szabott árak.

Telefon 818. sz.

Kiadóhivatal: Jánosf 16h-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 131. sz.
Szerkesztőség: 1357. sz.

ALKALMAZÁST NYER.

10-10-68

Allandó raktár Förster, Dörr, Rössler Rudolf. Stelzhammer, Hamburger, Lyra, stb. elsőrendű gyárosok kitűnő új modelljeiből, valamint saját gyártmányú zongorák és harmóniumok, nagy választékban. Javítások, hangosítások szakszerű pontos kivitelben. A „Phonola” művész zongora játszókészülék egyedülálló képviselője. Zongorakölesön jutányos árért.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

KÜLÖNFÉLE

Pompás,

enyhe, ingmentes igen finom borotváló szappan darabonként 10 fillér, 8 darab legfinomabb mandola szappan 50 fillér, 8 darab legfinomabb tojás olaj szappan 50 fillér, 8 darab pompás illatu virág szappan 50 fillér 6 darab legfinomabb virág illat szappan dobozban 1 kor. Utólérhetetlen finomságu fogkefék darabonként 1 korona és 120, Földes Kelemenél Arad. 1224

Karácsonyi ajándékok

mélyen leszállított árban. Legújabb finom levélpapírok, fénykép és képes lapalbumok, emlékkönyvek, fadiszmü-tárgyak festésre, égetésre, összes festészeti kellékekkel; imakönyvek, karácsonyfadíszek minden árban. Fali dísznap-tárak en gros. Ifjúsági iratok, mesekönyvek félárban. Krausz Paulin, színház-épület. 4541

Ha hull a haja, használjon magyar haj-perolint Vojtek és Weiszlól. III-711

Diamant Jóné

Waltzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület és díszmű bádigos munkákat legutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken. 8951

A legfinomabb

és legzamatosabb rumot készítjük pár perc alatt a Földes-féle rumessentiából. Köztudomású dolog hogy, a legelőkelőbb uriházaknál ezt a rumot használják, mert teljesen egyenértékű az importált rumokkal. Egy literre való adag 30 fillér. Finom francia és német gyártmányú likőressentiát, melyekkel a legfinomabb, páratlan zamatu és színtű likőrök állíthatók elő, üvegenként 50 fillér és 1 korona. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. 1224

Fűtési idény közeledtével a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek 1. rendű aprított tűzfűtő 100 kilónként 2 kor. 80 fillérért hazaszállítva, ugyasintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük és gyertyánfát kártyán kívüli legolcsóbb árban befutvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

1 koronaért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkésre fest. A színe állandó felismerhetetlen lemoshatatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon. 1224

Ha nem jól eszik a hiszja, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat táppróbát. III-711

Taxameteres
Bér-autók
Telefonszám
816

2681

Szolgáltat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig
Garage: Dóák Főutca-ellen 8. sz.

Zálogházból

veszek arany-, ezüst- és ékszer-tárgyakat

Farkas Streicher

Arad, Tökölly-tér 1. sz.

Hirdetmény.

Arad szabad királyi város törvényhatóságánál 1912. évi december hónap 24-ik napjának délelőtti 11 $\frac{1}{2}$ órájára rendkívüli közgyűlést hirdetek, amelyre a törvényhatósági bizottság t. tagjait meghívom.

Tárgy:

Több törvényhatósági bizottsági tagnak indítványa az adótörvények életbeléptetésének 1914. évi jan. 1-ig törvényhozásilag való elhalasztása és az új adótörvény sérelmes intézkedéseinek revízió alávétele tárgyában.

Arad, 1912. december 21.

Urbán Iván s. k.

főispán.

12-1912. kp.v.

Hirdetény

Ezennel közhírré tesszük, hogy az 1913. évre érvénnyel bíró országgyűlési képviselő választók névjegyzékének a mai napon véglegesen megállapított egy hiteles példánya az 1899. évi XV. t. c. 150. §-ának megfelelően dr. Múlek Lajos kir. közjegyzőnél Aradon letételt, a kitől a névjegyzékre vonatkozólag, szabályszerű díjak mellett, egyesek részére másolatok, kivonatok, bizonylatok és hitelesítések kivehetők.

Arad sz. kir. város központi választmányának 1912. évi december hó 16-án tartott üléséből.

Varjassy

polgármester,
elnök.

27111-1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozása és azokon a szabad közlekedés akadályainak elhárítása tárgyában alkotott 12757-403-1884. számú szabályrendelet 4. §-a alapján meghagyom a ház és telektulajdonosoknak, vagy ezen ingatlanok gondozásával megbízottaknak, hogy házuk és telkük előtt elvonuló gyalogjárdát állandóan tisztán tartassák, arról a havat leesés után azonnal leseperjék s ha a járdák síkosak, azt homok, fűrészpor vagy hamuval azonnal beszorják, mert ellenkező esetben a munkálatok költségükre hivataltól lesznek foganatosítva, ezenkívül a rendőri büntető s ha netán a járda nem takarítása vagy fel nem szórása következtében valakit baleset érne, a btkv. 319. §-a alapján is eljárás lesz a mulasztó ellen indítva.

Arad, 1912. évi december hó 18-án.

Greén,
h. főkapitány.

Arverési hirdetmény.

Alólirott Weiszberger Sámuel utóda honctói bejegyzett cég közbirré teszi, hogy az általa Mijo Arko zágrábi borkereskedőnek eladott, de ez által közjegyzői felosztás dacára kellő időben át nem vett következő szilvapálinka termékek:

Összesen 24 hordóban 416, 524, 482, 798, 710, 709, 710, 725, 751, 516, 485, 513, 555, 673, 352, 463, 742, 704, 645, 762, 697, 648, 756 és 684 liter, összesen 15194 liter egyszer főzött szilvapálinka, 25-27 % fok tartalommal, Zárandpatakon, Neustadt Leo ur udvarán, a borosjenői kir. közjegyző közbejöttével folyó 1912. évi december hó 30 harmadik napján délután 2 kettő óra 30 perckor nyilvános árverésen el fognak adni.

Kikiáltási ár L. % onként 2 kettő korona 60 fillér.

A tartályok nem képezik árverés tárgyát, s amennyiben vevők által kölcsön vétetnek 2 héten belül visszaszolgáltatandók.

Kelt: Honctón, 1912. december 20-án.

8056 Weiszberger Sámuel Utóda.

Pénz

— a krízis dacára — első helyen való betáblázás mellett azonnal kapható. Cím: hitelkeresőknek (nem ügyrököknek) a kiadóhivatalban.

8018

26857-1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter urnak 192000-1912. számú körrendelete alapján közhírré teszem, hogy azok a védőkelesek sem vándorolhatnak ki, akik már az 1909. II. törvénycikk 2. §-ának b. pontja alapján adott engedély birtokában vannak.

Arad, 1912. évi december hó 11-én.

Greén, s. k.
h. főkapitány.Alkalmi vételek
és eladása

finom 14 karatos arany-ékszer és pontosan kipróbált zseb- és fali órákban.

Aki olcsón és szolid árut akar venni, úgy saját érdeke az, ha

ZINNER VILMOS

mű-órák és ékszerésznél

ARAD, Forray-utca,

(gróf Hunyadi-palota) vá-

sárol. Óra és ékszer-ja-

vítások 2 évi jótállás

mellett.

Tört aranyat- és drága-köveket a legmagasabb árban megveszem, vagy becserélem új ékszerekre. 5707

6181-912. pmsz.

Hirdetmény.

Az 1913. évre megállapított virilis névjegyzékbe felvett Adler Andor, Müller Karoly, Ottenberg Tivadar, Reinhart Gyula, Tabakovits Emil és Tedeschi Viktor törvényhatósági bizottsági tagsági jogukat nem virilis hanem választott jogon ohajtván gyakorolni, nevezettek pótlásával az igazoló választmány által kiegészített névjegyzéket az 1886. évi XXI. tc. 28. §-a értelmében 1912. évi december hó 20-tól 1913. évi január hó 4-ig bezárólag terjedő 15 napi határidőre Aradon, a városháza I. emeletén levő hivatalos helyiségben közszemlére kiteszem megjegyezve, hogy a névjegyzék a közszemlére kitétel ideje alatt betekinthező és ellene benyújtható netaláni felebbesések Arad szab. kir. város állandó bíráló választmányához címezve hivatalomba nyújtandók be.

Arad, 1912. december 19-én.

Varjasy,
polgármester.

Aki rosszul érzi magát,
igyék egy üveg eredeti
Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkifejlesztettebb fájdalom-
mélkölő gyomoroldó házi- és
kórházi. hatása gyors és biztos.
1 üveg utastáskál 40 fillér.
12 üveg franco K 4-90. Kapható
kiszárolag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyász-tár Aradon 4673
ARAD, BOROS BÉNI-FÉR.

Felhívás!

Az aradi pincérek segélyző és elhelyező-egylete tudatja tagjaival, hogy a f. hó 16-17-re hirdetett rendkívüli közgyűlés határozatképes nem lévén, azt e hó 23-ról 24-re menő éjjelen, tekintettel a megjelenetek számára, megfog tartatni a „Vadászkürt” éttermében éjjel 1 órakor. Tárgy: Az elmaradt gyűlésre kitűzött dolgok elintézése. Kéri a tagokat mentől nagyobb számban való megjelenésre.

8069

Az elnökség.

25449-1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a Kereskedelmiügyi m. k. r. miniszter 72000/III. sz. körrendeletével a közforgalomra szolgáló vasutak menetrendjének szerkesztésére előterjesztésre és kihirdetésére vonatkozólag egységes szabályokat állapított meg.

E rendeletnek az utazó közönség érdekelt és érintő határozmányai a kapitányi hivatal iktatójában az érdeklődők által a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1912. évi dec. hó 12-én.

Greén,
h. főkapitány.

Tájékoztató

Arad legnagyobb

karácsonyi tárlatáról.

FISCHER Nagyáruházában

Szabadság-tér 12. szám. (A vaskapu épületében.)

Kétségszövegbevonhatatlan tény, hogy Fischer Simon Nagyáruházának karácsonyi tárlata az országban az első helyen áll. Nincs egy sem, mely csak távolról is megközelítené! Nagyság, fény, pompa és választék dolgában még a fővárosi tárlatok sem tesznek túl.

Fischer karácsonyi tárlatán a legexklusívebb körök is megtalálják magas igényeik kielégítését. Remek játékszerek vannak ott fölhalmozva, melyeket a műipar produkált és egy-egy ilyen darab nagy értéket képvisel. S bár így a nagygéni közönségről gondoskodva lett, mégis nem lesz érdektelen ezzel szemben megtudni azt is, hogy mit tartalmaz, mit nyújt már a népszerű egy koronás osztály Fischer Simon Nagyáruházában. Sok bevezetés helyett álljon itt a következő rövid kivonat:

Egy koronás cikkek:

Karácsonyfa-csengő angyalokkal önműködő

Cengetyű kocsi

Bohócos állat

Báránka valódi gyapjuval

Tűzoltó kocsi

Csomagoló kocsi

Nagy nyul

Sörös kocsi

Homokos kocsi

Fényezett ló

Páros lovak

Fürdőkád babával

Nagy csacsi

Mozdony

Ugró kutyácska

Villanyos vasut

Festék doboz

Képes kockajáték

Vonat

Nagy faéptő-székény

Laterna-magica

Ólomkatonák

Tekejáték

Katonai felszerelés

Gyermek hegedű

Húzó harmonika

Legnagyobb fémtrombita

Gyermek dob

Nickel trombita

Gyermek zongora

Szajmúzsika nickelből

Celuloid-kürt domborművel

Karikalövő pisztoly

Baba ágy

Gyermek puska

Gyermek kard

Huszár csákó

Öthangu trombita

Öltözött babák

Gummi babák

Bádog játék csoport

Valódi francia bábé

Törhetetlen katonák dobozban

Mosdó készlet

Teljes konyha berendezés

Tabló leánykának

Fröbel kézimunka-játék

Porcellán szervíz

Baba konyha

Baba butorok

Diszes tűzhely

Hinta fiúcska

Nagy számológép

Harang és kalapács

Sakkfigurák

Sakkjáték

Lottójáték

Lóverseny játék

Dominó játék köből

Önműködő gőzös

Képes könyv

Seprő készlet

Uzsonna szelence

Lombfűrész készlet

Zenélő doboz

Finom gyermek csörgő

Öntöző kanna

Gőzhajó

Automobil

Nagy ágyuk

Kerékpáros

Bőrostorok

Kávédaráló

Játék kut

Bárfai alakok

Mérleg

Baba diván

Vizben uszó állatok

Mángorló gép

Fa kredenc

Ékszer tartó csiszolt üveg-
ből

Levelező-lap album

Diszes tükrök

Elegáns tentatartók

Bársony emlékkönyv

Csont tolltartó

Kézimunkakosár

Faldiszek

Tűtartó gyümölcs formába

Fa és fémkeretek

Bőr kézi táskák

Legfinomabb bőr erszények

Levélpapír dobozban

Email tálcák

Email gyufatartó szivarvágóval

Nickel gyertyatartó gyufatartóval

Majolika gyertyatartó bronzal

Színes és fehér kancsó

Üveg és nickel cukortartó

Porcukortartó nickel fogóval

Diszes vajtartó

Logyező

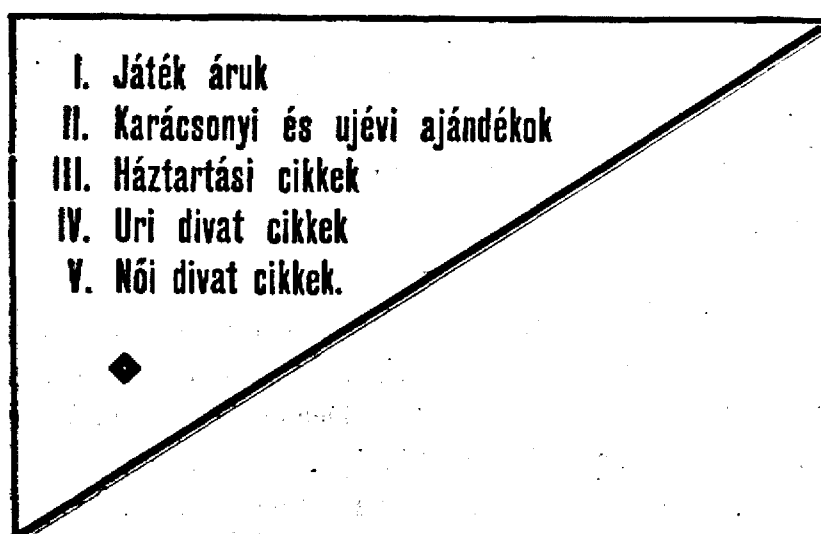
s ezer meg ezer itt kelle
fü nem sorolható tárgyak.

Az ország legnagyobb, legérdekesebb karácsonyi vásárja

Fischer Simonnál a Szabadság-téren!

Az átalakított és kibővitett helyiségben

1781

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
===== ARAD. =====

NAGY KARÁCSONYI OCCASIO

Az idei saisonból visszamaradt legujabb női felöltők rendkívül mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.